

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av handelsregisterlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att handelsregisterlagen ändras. Enligt förslaget ska det till lagen fogas bestämmelser om Patent- och registerstyrelsens behörighet när det gäller avslutande av likvidationen i fråga om eller återinförande i handelsregistret av ett aktiebolag, andelslag, bostadsaktiebolag eller ömsesidigt fastighetsaktiebolag som förordnats att träda i likvidation eller avföras från handelsregistret. Bestämmelserna ska tillämpas på en sådan ovan avsedd anmälningsskyldig som har förordnats att träda i likvidation eller avförts från handelsregistret efter att den försummat den anmälningsskyldighet som hänför sig till handelsregistret.

Enligt förslaget ska den anmälningsskyldige inom en viss tid hos Patent- och registerstyrelsen ansöka om avslutande av likvidationen eller återinförande i handelsregistret. Det föreslås att förutsättningen för godkännande av ansökan ska vara att den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som ledde till förordnandet om likvidation eller avregistrering samt andra fel och brister i registeruppgifterna, att de lagakraftvunna avgifter som registermyndigheten påfört den anmälningsskyldige har betalats, att den anmälningsskyldige inte har upplösts eller dess egendom skiftats och att det inte heller finns något annat hinder som följer av lagstiftningen för avslutande av likvidationen eller för återinförande av den anmälningsskyldige i registret.

Ansökan ska göras inom ett år från beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering. Om en anmälningsskyldig på grund av en försummelse har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras innan mer än fem år har förflutit från det att det senast har beslutats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller från det att den anmälningsskyldige har återinförts i registret, godkänns ansökan inte.

Lagen ska tillämpas på anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avförts från handelsregistret den 1 januari 2023 eller därefter. Tidsfristen på ett år för ansökan räknas från ikraftträdandet av lagen, om beslutet att förordna om likvidation eller beslutet om avregistrering har fattats före det.

Ikraftträdandebestämmelsen ska enligt förslaget ändras så att bestämmelsen om kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade ska börja tillämpas först 2027, i stället för 2026.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 mars 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	4
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Lagstiftning om förordnande om likvidation och avregistrering	6
2.1.1 Förordnande om likvidation eller avregistrering på grund av försummelse som hänför sig till registeruppgifter	6
2.1.2 Uppmaningsförfarande som hänför sig till avhjälpande av försummelser	6
2.1.3 Rättslig status för bolag som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats	7
2.1.4 Återinförande i registret av ett avregistrerat bolag enligt lag och rättspraxis	8
2.1.5 Återregistrering av avregistrerat bolag	10
2.1.6 Avslutande av likvidationen i fråga om bolag som har förordnats att träda i likvidation	11
2.2 Registerpraxis när det gäller förordnande om likvidation och avregistrering	11
2.3 Andra sätt att fullgöra anmälningsskyldigheten	14
2.4 Bedömning av nuläget	15
2.4.1 Förordnande om likvidation eller avregistrering	15
2.4.1.1 Likvidation eller avregistrering som påföljd för försummelse av anmälningsskyldigheten	15
2.4.1.2 Delgivning i anslutning till förordnande om likvidation eller avregistrering	16
2.4.2 Vitesförfarandets lämplighet vid sådana försummelser som kan leda till likvidation eller avregistrering	17
2.4.2.1 Försummelse av anmälan av bokslut och verksamhetsberättelse	17
2.4.2.2 Avsaknad av behörig styrelse	17
2.4.2.3 Försummelse av anmälan av företrädare	18
2.4.2.4 Försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare	18
2.4.2.5 Vitesförfarandet i registerpraxis och förutsättningarna för en utvidgad tillämpning av vitesförfarandet	19
3 Målsättning	20
4 Förslagen och deras konsekvenser	20
4.1 De viktigaste förslagen	20
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	21
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser och andra centrala konsekvenser för anmälningsskyldiga, myndigheter och andra aktörer	21
4.2.2 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen	24
5 Alternativa handlingsvägar	25
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	25
5.1.1 Bibehållande av gällande rättsläge	25
5.1.2 Skydd av en avregistrerad anmälningsskyldigs firma	26
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	27
6 Remissvar	28
7 Specialmotivering	31

8 Ikraftträdande	37
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	38
LAGFÖRSLAG	42
Lag om ändring av handelsregisterlagen	42
BILAGA	45
PARALLELLTEXT	45
Lag om ändring av handelsregisterlagen	45

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I aktiebolagslagen (624/2006), lagen om andelslag (421/2013) och lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) finns bestämmelser om att registermyndigheten, dvs. Patent- och registerstyrelsen (nedan även *registermyndigheten*), ska försätta ett aktiebolag, andelslag, bostadsaktiebolag eller ömsesidigt fastighetsaktiebolag (nedan används som gemensam benämning även *bolag* eller *anmälningsskyldig*¹) i likvidation eller avregistrera det på grundval av försummelser av vissa anmälningar som hänför sig till handelsregistret. I handelsregisterlagen (564/2023) föreskrivs dessutom om motsvarande förfarande till den del det är fråga om försummelse av anmälan av uppgifter om verkliga förmånstagare. I handelsregisterlagen finns därtill bestämmelser om avregistrering på grund av att den anmälningsskyldige upphört med sin verksamhet.

När det är fråga om likvidation eller avregistrering som förordnats av registermyndigheten finns det i lagstiftningen inte bestämmelser om avslutande av likvidationen avseende den anmälningsskyldige eller om återinförande av den anmälningsskyldige i registret, utan utgångspunkten är att förordnandet om likvidation eller avregistrering är slutligt, om det inte har skett ett i förvaltningslagen (434/2003) avsett fel i förfarandet. Före 2023 har Patent- och registerstyrelsen i registret återinfört också sådana anmälningsskyldiga som har rättat till den försummelse som legat till grund för avregistreringen. Tolkningen av när bestämmelsen om rättelse av sakfel i förvaltningslagen kan tillämpas har till denna del ändrats vid ingången av 2023, varefter en förutsättning för återinförandet har varit att Patent- och registerstyrelsen har begått ett fel vid avregistreringen, medan endast rättelse av försummelsen av anmälningsskyldigheten inte längre har tolkats leda till att bestämmelsen om rättelse av sakfel kan tillämpas. Det är sällsynt att anmälningsskyldiga förordnas att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten. Också till denna del tillämpas dock vad som ovan konstateras om den slutliga karaktären.

Från handelsregistret har avförts också anmälningsskyldiga som fortfarande har bedrivit näringsverksamhet eller annan verksamhet, som det i praktiken är omöjligt för en anmälningsskyldig som avförts från handelsregistret att fortsätta bedriva. Med beaktande av avregistreringens slutliga karaktär, förutsätter fortsatt näringsverksamhet i en sådan situation att den anmälningsskyldige upplöses genom ett likvidationsförfarande och att en ny bildas. I praktiken kan detta leda till exempelvis skattepåföljder samt uppsägningar av anställda, lån och andra avtal, eller åtminstone omstruktureringar. Motsvarande gäller en anmälningsskyldig som registermyndigheten direkt har förordnat att träda i likvidation.

I propositionen föreslås att det till handelsregisterlagen fogas en bestämmelse om avslutande av likvidationen i fråga om eller återinförande i handelsregistret på ansökan av ett aktiebolag, andelslag, bostadsaktiebolag eller ömsesidigt fastighetsaktiebolag som Patent- och registerstyrelsen förordnat att ska träda i likvidation eller avföras från handelsregistret.

¹ I handelsregisterlagen används benämningen anmälningsskyldig för företag och sammanslutningar som införs i handelsregistret.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

Utkastet till proposition var på remiss mellan den 2 oktober och den 29 oktober 2024. Utlåtanden begärdes av Finlands näringsliv rf, Finanssiala ry, Finansinspektionen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Suomen Lakimiesliitto - Finlands Juristförbund ry, Centralhandelskammaren, Konkursombudsmannens byrå, högsta förvaltningsdomstolen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, marknadsdomstolen, justitieministeriet, Rättsregistercentralen, Osuuskuntien keskusjärjestö Pellervo ry, Patent- och registerstyrelsen, Familjeföretagens förbund rf, Polisstyrelsen, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Suomen Asianajajaliitto, Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf, Finlands Revisorer rf, Företagarna i Finland rf, finansministeriet och Skatteförvaltningen.

Enligt [anvisningen för hörande vid författningsberedning](#) ska tiden för inlämnande av skriftliga utlåtanden om ett författningsförslag vara minst sex veckor och i omfattande projekt minst åtta veckor. Om remisstiden infaller under en allmän semesterperiod, bör tiden vara längre. Tiden för lämnande av utlåtande kan endast av grundad anledning vara kortare än vad som nämnts ovan. Då ska remisstiden motiveras i begäran om utlåtande och i regeringspropositionen eller i förordningens eller föreskriftens föredragningspromemoria.

Det bedöms att det åtminstone finns hundratals sådana anmälningsskyldiga som på grund av en försummelse av anmälningsskyldigheten har avförts från handelsregistret men som är verksamma eller annars önskar bli återinförda i registret. Det är i praktiken inte möjligt för en anmälningsskyldig som avförts från handelsregistret att fortsätta sin verksamhet. Patent- och registerstyrelsen har dessutom avbrutit förfarandet för avregistrering för den tid lagberedningen pågår. Förfarandet omfattar för närvarande ca 21 500 anmälningsskyldiga. För att propositionen om återinförande i registret ska kunna lämnas till riksdagen för behandling så snabbt som möjligt, avviker den tid som reserverats för hörande från den tid på 6–8 veckor som anges i [anvisningen för hörande vid författningsberedning](#). Med beaktande av de omständigheter som nämns ovan och att utkastet till proposition är begränsat till sin omfattning, bör den tid som reserverats för hörande anses ha gett en tillräcklig möjlighet att yttra sig om propositionsutkastet.

Utlåtande om utkastet till proposition lämnades av justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, högsta förvaltningsdomstolen, Helsingfors förvaltningsdomstol, Lantmäteriverket, Rättsregistercentralen, Patent- och registerstyrelsen, Polisstyrelsen, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi, Ammattitilintarkastajat - Yrkesrevisorer r.y., Finlands näringsliv rf, Erikoiskaupan liitto Etu ry, Centralhandelskammaren, Mikro- och ensamföretagare rf, Suomen Asianajajaliitto, Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf, Finlands Revisorer rf och Företagarna i Finland rf. Utöver de ovannämnda lämnades utlåtande av fem privata aktörer. Social- och hälsovårdsministeriet meddelade dessutom att det inte har något att yttra om propositionen.

Utkastet till proposition har granskats av laggranskningen vid justitieministeriet.

Beredningsunderlaget till propositionen finns tillgängligt i den offentliga tjänsten på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt> med identifieringskoden [TEM074:00/2024](#).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning om förordnande om likvidation och avregistrering

2.1.1 Förordnande om likvidation eller avregistrering på grund av försummelse som hänför sig till registeruppgifter

Enligt 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen ska registermyndigheten, dvs. Patent- och registerstyrelsen, försätta bolaget i likvidation eller avregistrera det, om 1) bolaget inte har någon i registret införd behörig styrelse, 2) bolaget inte har någon sådan i registret införd företrädare som avses i 6 § i näringsverksamhetslagen, 3) bolaget trots registermyndighetens uppmaning inte har anmält sina bokslutshandlingar för registrering enligt 8 kap. 10 § inom ett år från utgången av räkenskapsperioden eller om 4) bolaget har försatts i konkurs som har förfallit på grund av brist på medel. I 23 kap. 4 § i lagen om andelslag finns motsvarande bestämmelser, men där föreskrivs dessutom uttryckligen om förordnande om likvidation eller avregistrering i situationer där andelslaget har ansökt om förordnande om likvidation eller om avregistrering. Därtill finns i 22 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag bestämmelser om att registermyndigheten ska försätta bolaget i likvidation eller avregistrera det, om 1) bolaget inte har någon i registret införd behörig styrelse, 2) bolaget inte har någon sådan i registret införd företrädare som avses i 6 § i näringsverksamhetslagen eller 3) bolaget har försatts i konkurs som har förfallit på grund av brist på medel. Ett förordnande ska enligt aktiebolagslagen, lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag utfärdas, om det inte innan ärendet avgörs visas att det inte längre finns någon grund för detta. Enligt 20 kap. 2 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 2 § i lagen om andelslag och 22 kap. 2 § i lagen om bostadsaktiebolag ska registermyndigheten avregistrera ett bolag i stället för att försätta det i likvidation, om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås och ingen aktieägare, borgenär eller annan tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.²

Förutom i de ovannämnda lagarna föreskrivs det i 28 § i handelsregisterlagen att om en anmälningsskyldig på vilken tillämpas 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 4 § i lagen om andelslag försummar att lämna in en i 5 § i denna lag avsedd anmälan om verkliga förmånstagare eller att rätta till bristfälliga eller felaktiga uppgifter om verkliga förmånstagare i registret och om den anmälningsskyldige trots uppmaning inte rättar till försummelsen, kan registermyndigheten genom att iakta ett förfarande enligt 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 5 § i lagen om andelslag försätta den anmälningsskyldige i likvidation eller avregistrera den. I 29 § i handelsregisterlagen föreskrivs dessutom att registermyndigheten ska avregistrera en anmälningsskyldig om den anmälningsskyldige under de senaste tio åren inte har lämnat någon anmälan till registret och det finns skäl att anta att den anmälningsskyldige har upphört med sin verksamhet.

2.1.2 Uppmaningsförfarande som hänför sig till avhjälpande av försummelser

Bestämmelser om ett uppmaningsförfarande finns i 20 kap. 5 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 5 § i lagen om andelslag och 22 kap. 5 § i lagen om bostadsaktiebolag. Till den del det är fråga om försummelse av de uppgifter som ska antecknas i registret ska registermyndigheten i situationen på lämpligt sätt uppmana bolaget att avhjälpa brister i de uppgifter som har antecknats i registret.

² Dessutom föreskrivs det t.ex. i 14 § 2 mom. i lagen om europabolag (742/2004) att i fråga om inledandet av ett ärende som gäller likvidation eller avregistrering av ett aktiebolag, en uppmaning till bolaget, behandlingen av ärendet, beslut och registrering av beslut samt likvidationsförfarande och avregistrering tillämpas artikel 64 i europabolagsförordningen och 20 kap. i aktiebolagslagen.

Om bristerna inte avhjälpas, ska uppmaningen sändas till bolaget skriftligen och av den ska framgå att bolaget kan försättas i likvidation eller avregistreras om bristerna inte avhjälpas senast den utsatta dagen. Uppmaningen ska publiceras i den officiella tidningen senast tre månader före den utsatta dagen. Samtidigt ska de aktieägare och borgenärer som vill framföra anmärkningar mot likvidationen eller avregistreringen uppmanas att göra detta skriftligen senast den utsatta dagen. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att bolaget har tagit emot uppmaningen. Registermyndigheten ska på tjänstens vägnar göra en anteckning i registret om en uppmaning som ska publiceras.

Ovannämnda uppmaningsförfarande tillämpas också med stöd av 28 § i handelsregisterlagen i en situation där den anmälningsskyldige har försummat anmälan om verkliga förmånstagare.

Till den del det är fråga om avregistrering av en anmälningsskyldig som upphört med sin verksamhet och som avses i 29 § i handelsregisterlagen, föreskrivs det i 2 mom. i den paragrafen att registermyndigheten i förväg ska fråga den anmälningsskyldige om den fortfarande bedriver sin verksamhet. Om det inte framgår att verksamhet bedrivs, ska registermyndigheten offentliggöra information i e-tjänsten om att den anmälningsskyldige kan avregistreras samt uppmana den anmälningsskyldige att inom tre månader från det att informationen offentliggjordes göra en anmälan om sin verksamhet.

2.1.3 Rättslig status för bolag som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats

Likvidationsförfarandet för ett aktiebolag som försatts i likvidation, de åtgärder som hänför sig till förfarandet och företräddandet framgår tydligt av aktiebolagslagen. Enligt 20 kap. 17 § 1 mom. i aktiebolagslagen anses bolaget upplöst när likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen på bolagsstämman. Likvidatorerna ska utan dröjsmål göra registeranmälan om upplösningen.

Däremot är ställningen för ett avregistrerat aktiebolag något mer komplicerad. Enligt 20 kap. 21 § 1 mom. i aktiebolagslagen företräds ett avregistrerat bolag vid behov av en eller flera företrädare. Företrädarna väljs och entledigas av en aktieägarstämma på vilken tillämpas vad som föreskrivs om bolagsstämma. I 22 § i samma kapitel föreskrivs om företrädarnas behörighet att handla på bolagets vägnar. I fråga om företrädare ska i övrigt i tillämpliga delar iakttas vad som föreskrivs om likvidatorer.

Enligt 20 kap. 22 § i aktiebolagslagen tillämpas därtill på ett avregistrerat bolag vid behov 17 § 2 mom. Företrädare för bolaget är dock de företrädare som avses i 21 § 1 mom. Av hänvisningen följer att bolaget efter avregistreringen inte kan förvärva rättigheter eller ingå förbindelser. De som efter avregistreringen har beslutat om och företagit rättshandlingar på bolagets vägnar är solidariskt ansvariga för dessa. Företrädarna kan dock vidta åtgärder för inledande av likvidation eller ansöka om att bolaget försätts i konkurs. Motparten i ett avtal som har ingåtts med bolaget efter att det avregistrerats kan frånträda avtalet, om parten inte visste att bolaget hade avregistrerats.

Enligt 20 kap. 22 § 2 mom. i aktiebolagslagen kan företrädarna för ett avregistrerat bolag utan hinder av 1 mom. vidta åtgärder som är nödvändiga för betalning av bolagets skulder eller för bevarande av värdet av bolagets egendom. I bolagets bokföring ska vid behov antecknas åtgärder som har vidtagits för bolagets räkning. I företagsinteckningslagen föreskrivs om avregistreringens betydelse för en företagsintecknings giltighet.

Enligt 20 kap. 22 § 3 mom. i aktiebolagslagen kan ett avregistrerat bolags tillgångar inte utan likvidation skiftas mellan aktieägarna eller andra som är berättigade till skiftesandel. Bolagets

företrädare kan dock fem år efter avregistreringen till aktieägarna eller andra som är berättigade till skiftesandel betala ut deras andelar av bolagets tillgångar, om tillgångarna inte överstiger 8 000 euro och bolaget inte har kända skulder. De som fått en andel av tillgångarna svarar med beloppet av de mottagna tillgångarna för betalningen av bolagets skulder. I 4 mom. i samma paragraf anges att om likvidationsåtgärder behövs efter det att bolaget avregistrerats, ska registermyndigheten på ansökan av den vars rätt ärendet gäller försätta bolaget i likvidation. Ett sådant förordnande ska emellertid inte ges, om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgift inte kan fås om tillgångarnas storlek och ingen aktieägare, borgenär eller annan person tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

Avregistrering på myndighetens initiativ leder således inte upplösning av aktiebolaget, utan förutsättningen är ett likvidationsförfarande och en slutredovisning som leder till upplösning. Ett undantag utgörs av 29 § i handelsregisterlagen där det föreskrivs om avregistrering av ett företag eller en sammanslutning på grund av att företaget eller sammanslutningen upphört med sin verksamhet. I 3 mom. i den paragrafen anges att om det inte inom utsatt tid kommer in någon anmälan om att verksamhet bedrivs, ska de anteckningar som gäller den anmälningsskyldige avföras från registret. En sammanslutning som ska upplösas genom ett likvidationsförfarande ska anses ha blivit upplöst genom avregistreringen av den.

I lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag finns motsvarande bestämmelser som i aktiebolagslagen om den rättsliga ställningen för ett bolag som försatts i likvidation eller avregistrerats.

2.1.4 Återinförande i registret av ett avregistrerat bolag enligt lag och rättspraxis

Aktiebolagslagen, lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag innehåller inga bestämmelser om återinförande i registret av bolag som avförts från handelsregistret. Sådana bestämmelser finns inte heller i handelsregisterlagen. Enligt den allmänna motiveringen till regeringens proposition RP 69/2000 rd om ändring av den tidigare lagen om aktiebolag (734/1978) (avsnitt 2.2 De viktigaste förslagen) ska ett bolag som på grund av försummad anmälningsplikt har avförts ur registret inte kunna återinträda i registret. Inte heller registermyndigheten ska kunna återregistrera bolaget. I regeringens proposition RP 109/2005 rd som gäller den gällande aktiebolagslagen hänvisas det i detaljmotiveringen till 20 kap. 2 § till regeringens proposition RP 69/2000 rd.³

I fråga om bolag som avregistrerats före 2023 på grund av en försummelse av anmälningskyldigheten iakttar Patent- och registerstyrelsen praxis enligt vilken bolaget kan begära att bli återinfört i registret inom fem år från det att företaget avfördes från registret.⁴ Om det är fråga om försummelse av anmälan av bokslut, ska till begäran fogas boksluten för de tre

³ Enligt detaljmotiveringen till 23 kap. 2 §, som gäller avregistrering, i regeringens proposition RP 185/2021 rd med förslag till lag om andelslag motsvarar förslaget 19 kap. 5 § i den gällande lagen och 20 kap. 2 § i aktiebolagslagen. Likaså enligt detaljmotiveringen till 22 kap. 2 §, som gäller avregistrering, i regeringens proposition RP 24/2009 rd som gäller aktiebolagslagen stämmer paragrafen överens med aktiebolagslagens 20 kap. 2 §.

⁴ https://www.prh.fi/sv/bokslut/bokslut_lamnas_in_for_sent/aktiebolag_och_andelslag_avregistreras_om_de_inte_lamnar_in_sitt_bokslut/aterregistreringavforetagsomavregistreratsfore2023.html, refererat 27.9.2024.

senast avslutade räkenskapsperioderna. Återinförandet i registret baserar sig på den tidigare tolkningen och tillämpningen av bestämmelsen om rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen.

Sedan ingången av 2023 kan den som avregistrerats eller förordnats att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten lämna ett yrkande på rättelse av felet till Patent- och registerstyrelsen inom den tidsfrist som anges i 52 § i förvaltningslagen om bolaget anser att Patent- och registerstyrelsen har förfarit felaktigt eller beslutet innehåller något annat sakfel som avses i 50 § i förvaltningslagen. Enligt Patent- och registerstyrelsen kan ett sådant fel uppstå t.ex. om Patent- och registerstyrelsen har registrerat en bokslutsanmälan på ett felaktigt FO-nummer, men som fel kan inte betraktas en situation där företaget inte har tagit emot uppmaningar som gäller förfarandet⁵. I övrigt hänvisar Patent- och registerstyrelsen till att söka ändring genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol⁶. Patent- och registerstyrelsen har alltså ansett att i en situation där företaget trots uppmaningar inte har lämnat de begärda uppgifterna, leder rättelse av försummelsen inte längre till att bestämmelsen om rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen kan tillämpas. Ett beslut om rättelse av sakfel får inte med stöd av förvaltningslagen överklagas genom besvär.

Helsingfors förvaltningsdomstol har den 28 juni 2024 publicerat ett pressmeddelande⁷ om besvär som gäller avregistrering av företag ur handelsregistret. Enligt pressmeddelandet kunde ett företag enligt Patent- och registerstyrelsens tidigare praxis återregistreras i handelsregistret på ansökan om företaget lämnade in boksluten som saknades. Sedan 2023 har Patent- och registerstyrelsen inte längre tagit emot begäranden om återregistrering av företag i handelsregistret, utan hänvisat till att söka ändring i beslutet om avregistrering hos förvaltningsdomstolen.

Enligt pressmeddelandet överklagade ett aktiebolag till Helsingfors förvaltningsdomstol beslutet med vilket aktiebolaget hade strukits ur handelsregistret, eftersom aktiebolaget inte hade lämnat in bokslutet för den räkenskapsperiod som avslutades den 31 oktober 2021 till handelsregistret. Bolaget åberopade i sina besvär att bolaget var i drift och att avregistreringen ur handelsregistret förhindrade fortsättandet av affärsverksamheten. Enligt besvären hade bolaget inte fått Patent- och registerstyrelsens uppmaningsbrev. Bolaget lämnade in bokslutshandlingar som saknades till förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsdomstolen avslog besvären och vidmakthöll Patent- och registerstyrelsens beslut med sitt beslut den 28 juni 2024. Uppmaningsbreven hade skickats till bolagets adress som fanns antecknad i företags- och organisationsdatasystemet. Förvaltningsdomstolen ansåg att det inte hade skett något fel i förfarandet i ärendet. Eftersom bolaget inte hade lämnat in bokslutet

5

https://www.prh.fi/sv/bokslut/bokslut_lamnas_in_for_sent/aktiebolag_och_andelslag_avregistreras_om_de_inte_lamnar_in_sitt_bokslut/aterregistreringavforetagsomavregistreratsfranochmed2023.html, refererat 27.9.2024

⁶ I den nya handelsregisterlagen, som trädde i kraft sommaren 2023, föreskrivs det tydligare än tidigare om sökande av ändring i registermyndighetens beslut. I lagen hänvisas det till bestämmelserna om sökande av ändring i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013). Således är det klart att ändring i registermyndighetens beslut får sökas genom besvär, om det inte särskilt har föreskrivits om besvärshälsor, såsom t.ex. i 37 § 2 mom. i handelsregisterlagen.

⁷ <https://oikeus.fi/hallinto/oikeudet/helsinginhallinto-oikeus/sv/index/tiedotteet/2024/helsingforsforvaltningsdomstolavgjordedeforstabesvarensomgalleravregistreringavforetagurhandelsregistret.html>, refererat 27.9.2024

inom utsatt tid och inte före Patent- och registerstyrelsen fattade sitt beslut, ansåg förvaltningsdomstolen att Patent- och registerstyrelsens beslut var lagenligt.⁸

Enligt tillgängliga uppgifter har besvärstillstånd sökts hos högsta förvaltningsdomstolen (HFD) för vissa av förvaltningsdomstolens avgöranden om återinförande i registret. Enligt remissvaren har högsta förvaltningsdomstolen under remissrundan i åtminstone två fall som Helsingfors förvaltningsdomstol avgjort sommaren 2024 och som gällt avförande från handelsregistret meddelat ett beslut där den inte har beviljat besvärstillstånd.

Det bör noteras att till den del det är fråga om avregistrering av ett bolag med stöd av 29 § i handelsregisterlagen på grund av att bolaget upphört med sin verksamhet, återinför Patent- och registerstyrelsen bolaget i registret på begäran om det framgår att bolaget fortfarande har haft verksamhet. I detta fall anses det således att beslutet grundade sig på en felaktig uppfattning om att bolaget hade upphört med sin verksamhet. Begäran ska framställas inom fem år från beslutet om avregistrering.⁹

2.1.5 Återregistrering av avregistrerat bolag

Ovan i avsnittet om återinförande i registret har det hänvisats till motiveringen till regeringens proposition RP 69/2000 rd, enligt vilken ett bolag som på grund av försummad anmälningsskyldighet har avförts ur registret inte ska kunna återinträda i registret. Inte heller registermyndigheten ska kunna återregistrera bolaget. Bestämmelser om återinförande i registret finns inte heller i associationslagstiftningen. I avsnittet om ekonomiska verkningar i den nämnda regeringspropositionen har det dock konstaterats att *ett bolag som avförts ur registret inte ska kunna återinträda i registret, utan bolaget ska registreras på nytt, om man önskar fortsätta verksamheten. Om ur registret har avförts ett bolag som inte har kunnat nås och som dock är villigt att fortsätta sin rörelse, uppstår frågan om de skatteeffekter som avförandet och återregistreringen har. Eftersom bolaget trots avregistreringen kan anses bibehålla sin ställning som juridisk person blir bolaget antagligen inte upplöst i beskattningen. Om ett bolag som fortsätter med sin verksamhet inte anses ha blivit upplöst i beskattningshänseende, orsakar avregistrering av bolaget inte oskäligen ekonomiska påföljder för bolaget.*

I gällande associations- och handelsregisterlagstiftning har inte heller föreskrivits om återregistrering av en anmälningsskyldig på motsvarande sätt som om återinförande i registret. I 2 kap. 8 § i aktiebolagslagen anges bl.a. att bolaget ska anmälas för registrering inom tre månader efter det att avtalet om bolagsbildning undertecknats, vid äventyr att bolagsbildningen förfaller. Återregistrering av ett bolag förutsätter att det bildas med iakttagande av vad som föreskrivs i associationslagstiftningen. Förutsättningen för att något ska kunna bildas är att det inte redan existerar. Såsom det framgår ovan leder avregistreringen inte till förlust av status som juridisk person, varvid en sådan juridisk person inte som sådan kan bildas på nytt. Status som juridisk person uppkom när den anmälningsskyldige registrerades. Det är fråga om en oregistrerad juridisk person och bestämmelser om återregistrering av en sådan finns inte. Status som juridisk person för en avregistrerad anmälningsskyldig upphör oftast i praktiken genom upplösning efter ett likvidationsförfarande.

⁸ Helsingfors förvaltningsdomstol har redan tidigare meddelat avgöranden där domstolen konstaterat att lagen inte innehåller några uttryckliga bestämmelser om återinförande i registret av avregistrerade bolag.

⁹ https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/useinkysytyt/avregistrering_av_icke-verksamma_foretag/aterregistrering_av_avregistrerat_foretag.html, refererat 27.9.2024

Om en avregistrerad anmälningsskyldig bildas på nytt, bildas i själva verket en ny juridisk person. I den kan den avregistrerade anmälningsskyldiges tillgångar investeras endast genom att den avregistrerade upplöses genom ett likvidationsförfarande och delägarna eller medlemmarna investerar de tillgångar som de fått på detta sätt i det nya bolag eller andelslag som bildas.

2.1.6 Avslutande av likvidationen i fråga om bolag som har förordnats att träda i likvidation

Ovan framgår att aktiebolagslagen innehåller bestämmelser om försättande av bolag i likvidation direkt på grund av den anmälningsskyldiges försummelse eller senare på yrkande av en part. Förutsättningen för detta är att om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgifter om tillgångarnas storlek inte kan fås, att en aktieägare, borgenär eller annan tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

I aktiebolagslagen finns endast bestämmelser om avslutande av likvidationen av ett sådant bolag i fråga om vilket bolagsstämman har beslutat att bolaget ska gå i likvidation. Då kan bolagsstämman också besluta att likvidationen avslutas under de förutsättningar som anges i 20 kap. 19 § i aktiebolagslagen. Motsvarande bestämmelser finns också i lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag. Den nämnda lagstiftningen innehåller dock inte några bestämmelser om avslutande av likvidationen avseende ett bolag som på initiativ av myndigheten förordnats att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten.

Således ska det anses att på avslutande av likvidation som förordnats av registermyndigheten tillämpas på motsvarande sätt vad som ovan har konstaterats om återinförande i registret av ett avregistrerat bolag, och i nuläget är det inte möjligt att bestämma att likvidationen i fråga om ett bolag som förordnats att träda i likvidation ska upphöra.

2.2 Registerpraxis när det gäller förordnande om likvidation och avregistrering

Patent- och registerstyrelsen har förordnat att anmälningsskyldiga ska avregistreras enligt följande åren 2019–2024:

Försummelse av anmälan av bokslut eller styrelse

År	Företagsform	Antal
2019	aktiebolag	19 392
2019	andelslag	457
2020	aktiebolag	17 960
2020	andelslag	364
2020	bostadsaktiebolag	31
2020	publikt aktiebolag	1
2021	aktiebolag	7 288
2021	andelslag	144
2021	bostadsaktiebolag	12
2022	aktiebolag	1 686
2022	andelslag	25

2023	aktiebolag	63
2023	andelslag	1
2024	aktiebolag	7 531
2024	andelslag	110

Den anmälningsskyldige har upphört med sin verksamhet

År	Företagsform	Antal
2021	kommanditbolag	1 853
2021	enskild näringsidkare	213
2021	utländsk näringsidkares filial	82
2021	öppet bolag	733
2021	bostadsaktiebolag	69
2021	aktiebolag	106
2021	ideell förening	5
2021	andelslag	1
2021	bostadsrättsförening	2
2021	försäkringsförening	1

Enligt övergångsbestämmelsen¹⁰ i handelsregisterlagen har bestämmelsen om förordnande om likvidation och avregistrering till följd av försummelse av anmälan av uppgifter om förmånstagare kunnat tillämpas först från och med december 2023. Patent- och registerstyrelsen har i maj 2024 sänt de första uppmaningsbrev i anslutning till det avregistreringsförfarande som gäller uppgifter om förmånstagare. För närvarande har uppmaningsbrev i tre omgångar sänts till ca 11 600 anmälningsskyldiga. Av dessa har endast drygt 2 000 anmälningsskyldiga rättat till bristerna i registeruppgifterna och i fråga om övriga har det gjorts en uppmaningsanteckning i registret samt sänts ett handelsregisterutdrag som innehåller anteckningen¹¹. Patent- och registerstyrelsen har meddelat att den avbryter avregistreringarna för den tid beredningen av lagstiftningen om återinförande i registret pågår. Utöver de ovannämnda, som försummat att anmäla uppgifter om förmånstagare, omfattas ca 10 000 sådana anmälningsskyldiga som inte har anmält bokslutet för registrering av avregistreringsförfarandet som avbrutits. Det bör noteras att när det gäller de som försummat att anmäla uppgifter om förmånstagare valdes i det här skedet enligt registermyndigheten ut särskilt sådana anmälningsskyldiga som samtidigt har försummat att anmäla bokslutet.

¹⁰ Enligt 40 § 7 mom. i handelsregisterlagen får registermyndigheten inleda ett förfarande enligt 28 §, där en anmälningsskyldig kan förordnas i likvidation eller avregistreras för försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare, tidigast när det har gått sex månader från ikraftträdandet av denna lag. En uppmaning om att rätta till brister i registret som sänts före det beaktas dock som en första uppmaning enligt 20 kap. 5 § 1 mom. i aktiebolagslagen och 23 kap. 5 § 1 mom. i lagen om andelslag.

¹¹ Den 23 september 2024 vid beredningen av propositionen var antalet anmälningsskyldiga som försummat att anmäla uppgifter om förmånstagare sammanlagt ca 41 000.

Patent- och registerstyrelsen har i registret återinfört anmälningsskyldiga som avregistrerats enligt följande åren 2019–2024:

År	Antal
2019	621
2020	1 084
2021	931
2022	555
2023	121
2024	149

Av dessa siffror kan inte härledas när avregistreringen har gjorts, utan det är fråga om året för återinförande i registret. Åren 2019 och 2020 har registermyndigheten dock avregistrerat ett betydande antal anmälningsskyldiga, vilket kan antas ha bidragit till de relativt stora mängder som återinfördes i registret åren 2019–2021. År 2023 avregistrerades nästan inga anmälningsskyldiga, men vid utgången av augusti 2024 har däremot redan ett rätt stort antal anmälningsskyldiga avregistrerats. Åren 2023 och 2024 har betydligt färre anmälningsskyldiga återinförts i registret. Det mindre antalet avregistreringar kan antas vara en av de bidragande orsakerna, men i synnerhet beror det på den ändrade tolkningen när det gäller återinförande i registret.

I registerpraxis har det förekommit endast några få fall där en anmälningsskyldig förordnats att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten.

Förfarandet vid förordnande om likvidation och avregistrering

Registermyndigheten förordnar att en anmälningsskyldig ska träda i likvidation eller avregistreras, om den trots uppmaning inte har rättat till bristerna i registeruppgifterna. Det bör noteras att Patent- och registerstyrelsen i regel redan före uppmaningsförfarandet i anslutning till förordnandet om likvidation eller avregistreringen har påmint den anmälningsskyldige och uppmanat denne att lämna uppgifterna.

Det först steget¹² är att Patent- och registerstyrelsen skickar ett uppmaningsbrev till anmälningsskyldiga som inte har lämnat in någon anmälan. I brevet ber Patent- och registerstyrelsen företagen att anmäla uppgifterna inom 3 veckor. Patent- och registerstyrelsen skickar uppmaningsbrevet per post till den anmälningsskyldiges adress som finns antecknad i företags- och organisationsdatasystemet (FODS).

Om den anmälningsskyldige inte lämnar in anmälan, är det andra steget att Patent- och registerstyrelsen publicerar uppmaningen i Officiella tidningen och antecknar uppmaningen i den anmälningsskyldiges handelsregisteruppgifter. Patent- och registerstyrelsen skickar den anmälningsskyldige ett handelsregisterutdrag om registreringen. Den anmälningsskyldige har 3,5 månader på sig att göra anmälan. I uppmaningen ombeds den anmälningsskyldiges ägare

¹² <https://www.prh.fi/sv/kaupparekisteri/formanstagaruppgifter/avregistrering.html>, refererat 27.9.2024

och borgenärer att framföra anmärkningar om den anmälningsskyldiges avregistrering eller eventuella likvidation.

Om posten skickar tillbaka uppmaningsbrevet, skickar Patent- och registerstyrelsen uppmaningarna till den anmälningsskyldiges ansvariga person. Om den ansvariga personen inte nås, publiceras informationen genom offentlig delgivning på webbplatsen prh.fi.

Om den anmälningsskyldige inte lämnar in anmälan inom utsatt tid, är det tredje steget att Patent- och registerstyrelsen avregistrerar den ur handelsregistret eller förordnar att den ska träda i likvidation. Patent- och registerstyrelsen kan på ansökan förordna den anmälningsskyldige i likvidation om Patent- och registerstyrelsen får en redogörelse om att dess tillgångar räcker till för att betala likvidationskostnaderna eller någon annan tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna.

2.3 Andra sätt att fullgöra anmälningsskyldigheten

I handelsregisterlagen finns bestämmelser om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut. Bestämmelserna börjar tillämpas vid ingången av 2025 så att avgiften för försenat bokslut gäller räkenskapsperioder som avslutas i december 2024 och därefter. Avgiften för försummelse av handelsregisteranmälan gäller en anmälningsskyldig som trots uppmaning inte rättar till brister eller fel i registeruppgifterna. I en normal situation är försummelseavgiften 300 euro. Avgift för försenat bokslut påförs aktiebolag, andelslag, europabolag eller europaandelslag som inte har anmält bokslutet för registrering inom åtta månader från räkenskapsperiodens utgång. I en normal situation är förseningsavgiften 150–600 euro beroende på förseningens varaktighet. Den högsta avgiften på 600 euro påförs en anmälningsskyldig som inte har anmält bokslutet för registrering inom 12 månader från räkenskapsperiodens utgång.

Påföljdsavgifterna förväntas effektivisera fullgörandet av anmälningsskyldigheten. De förväntas i synnerhet ha effekt på sådana anmälningsskyldiga som har verksamhet, vilket innebär att avgiften således också de facto kan drivas in. Det bör dock noteras att avgiften för försummelse av handelsregisteranmälan påförs när den anmälningsskyldige inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet. Likaså påförs den högsta avgiften för försenat bokslut oberoende av om bokslutet har lämnats in för registrering. I ingendera fallet har registeruppgifterna således uppdaterats av den anmälningsskyldige och det kan antas att uppmaningsförfarandet med hot om avregistrering fortfarande gäller ett betydande antal bolag.

I aktiebolagslagen och lagen om andelslag finns det bestämmelser om ett vitesförfarande till följd av försummelse av anmälan av bokslut¹³. Registermyndigheten kan ålägga verkställande direktören eller en styrelseledamot att vid vite fullgöra skyldigheten inom utsatt tid. Registermyndigheten har ansett att vitesförfarandet är tungt och olämpligt för ett massaförfarande och det används för att effektivisera anmälan av bokslutet några hundra gånger per år. I registerpraxis har vitesförfarandet i regel använts i situationer där bolagets omsättning överstiger 5 miljoner euro eller när det är fråga om ett företag av samhällelig betydelse eller ett publikt aktiebolag.

I företags- och organisationsdatalagen (244/2001) finns en straffbestämmelse med hot om böter för försummelse av företags- och organisationsdataanmälan. Detta gäller också försummelse av att anmäla ändrade registeruppgifter till handelsregistret. Bestämmelsen tillämpas i praktiken

¹³Bestämmelser om vite finns också i 8 kap. 1 § i bokföringslagen (1336/1997).

inte, eftersom inte heller den lämpar sig för ett massförfarande utan förutsätter polisanmälan och domstolsbehandling. I strafflagen (39/1889) finns dessutom bestämmelser om registeranteckningsbrott.

2.4 Bedömning av nuläget

2.4.1 Förordnande om likvidation eller avregistrering

2.4.1.1 Likvidation eller avregistrering som påföljd för försummelse av anmälningsskyldigheten

Patent- och registerstyrelsen har sedan 2023 inte längre återinfört anmälningsskyldiga i registret om de har avregistrerats på grund av en försummelse av den anmälningsskyldighet som avses i 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § i lagen om andelslag eller 22 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag, om det inte har varit fråga om ett fel som Patent- och registerstyrelsen har begått. Detta gäller också anmälningsskyldiga som har avregistrerats på grund av försummelse av anmälan av uppgifter om förmånstagare. Rättelse av den försummelse som legat till grund för avregistreringen har inte ansetts leda till att 50 § i förvaltningslagen, som gäller rättelse av sakfel, kan tillämpas. Motsvarande gäller en anmälningsskyldig i fråga om vilken det har förordnats om likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten.

Om en anmälningsskyldig som avförts från handelsregistret har verksamhet, är det i princip omöjligt att fortsätta verksamheten efter avregistreringen. Företrädare för en avregistrerad anmälningsskyldig kan i princip vidta endast åtgärder som är nödvändiga för betalning av dess skulder eller bevarande av värdet av dess egendom. I praktiken innebär detta att den anmälningsskyldige måste inleda ett likvidationsförfarande som slutligen leder till slutredovisning och upplösning av bolaget. Om inte registermyndigheten ursprungligen har förordnat att den anmälningsskyldige ska träda i likvidation, kan den avregistrerade anmälningsskyldige förordnas att träda i likvidation om det finns en betalare för kostnaderna för förfarandet. Fortsatt affärsverksamhet förutsätter att ett nytt bolag bildas och registreras och att medel som eventuellt erhållits som skiftesandel investeras i detta nya bolag antingen när bolaget bildas eller senare.

Med beaktande av det ovanstående leder avregistreringen av en anmälningsskyldig således till att dess verksamhet upphör, att de avtal, såsom leverans- och finansieringsavtal, som den ingått sägs upp eller upphör på annat sätt samt till att bolagets eventuella anställda sägs upp. Åtminstone måste det förhandlas på nytt om överföringen av dessa avtal eller anställningsförhållanden till det nya bolag som bildas. I praktiken kan upplösningen leda till skattepåföljder för såväl det bolag som upplöses som dess delägare. Skattepåföljderna eller förlusterna kan också vara betydande, om bolaget t.ex. har stor förmögenhet eller stora reserver eller stora oavdragna förluster. Påföljderna kan hänföra sig till olika skatteslag. Skattepåföljderna är i sig en naturlig och skattelagstiftningsenlig följd av att bolagets verksamhet upphör och bolaget upplöses. Det är dock möjligt att redan ett förordnande om likvidation eller en avregistrering medför skattepåföljder eller skatterelaterade påföljder för den anmälningsskyldige.

Avregistreringen eller förordnandet om likvidation borde emellertid inte komma som en överraskning för den anmälningsskyldige, eftersom den flera gånger uppmanas att rätta till den försummelse som ligger till grund för avregistreringen, vid äventyr att den kan förordnas att träda i likvidation eller avregistreras. Uppgifterna borde ha anmälts till handelsregistret även utan uppmaning. Det bör noteras att det till den anmälningsskyldiges skyldigheter också hör att se till att kontaktuppgifterna är uppdaterade, så att meddelanden når fram till rätt ställe. Enligt

lagstiftningen kan ärendet dock avgöras trots att det inte kan visas att den anmälningsskyldige har tagit emot uppmaningen. Till den del brev har returnerats till registermyndigheten har uppmaningar sänts till den anmälningsskyldiges ansvariga person.

Av en eller annan orsak har den anmälningsskyldige dock, trots uppmaningarna, kunnat låta bli att fullgöra anmälningsskyldigheten. Då är det med beaktande av ovannämnda påföljder, som är oberoende av avhjälpandet av försummelsen, osäkert om näringsverksamheten kan fortsätta i form av ett nytt bolag. Förutom på den anmälningsskyldige och dess ägare inverkar upphörandet av affärsverksamheten på de anställda och avtalsparterna, eventuellt också i större utsträckning. Slutresultatet kan således i vissa fall anses leda till mycket tunga, om än lagenliga, följder.

Patent- och registerstyrelsen har före 2023 på begäran återinfört anmälningsskyldiga i registret, och själva återinförandet har inte medfört några betydande problem åtminstone hos registermyndigheten. Ett centralt problem är dock att den anmälningsskyldige upprepade gånger har kunnat försumma de skyldigheter som hänför sig till handelsregistret, såsom anmälan av bokslutet för registrering, och att den anmälningsskyldige alltid på begäran återinförts i registret när den har rättat till sin försummelse. Detta har inte bara medfört betydande problem när det gäller att hålla handelsregisteruppgifterna uppdaterade utan också arbete för registermyndigheten. Ett bokslut som lämnas in flera år för sent har inte heller samma betydelse när det gäller att säkerställa transparensen i företagsverksamheten som ett färskt bokslut. Den praxis som iakttagits har inte heller motsvarat vad som i förarbetena till aktiebolagslagen konstateras om avregistreringens slutlighet.

Av övriga påföljder som står till buds i samband med försummelser effektiviserar i synnerhet påföljdsavgifterna och vitesförfarandet fullgörandet av anmälningsskyldigheten, men utgör inte i sig tillräckliga tillsynsmetoder. I fråga om särskilt betydelsefulla registeruppgifter är det motiverat att bibehålla möjligheten att förordna om likvidation eller avregistrering.

2.4.1.2 Delgivning i anslutning till förordnande om likvidation eller avregistrering

Ovan i avsnitt 2.2 redogörs för det förfarande som iakttas vid förordnande om likvidation och avregistrering. Korrespondensen i ärendet sänds i huvudsak till den anmälningsskyldiges adress som registrerats i företags- och organisationsdatasystemet och först i andra hand till den ansvariga personen. Den anmälningsskyldige är skyldig att hålla adressuppgifterna uppdaterade, varvid det motiverade antagandet är att uppmaningar och andra meddelandet som riktas till den anmälningsskyldige kommer fram till rätt plats. Enligt den sista meningen i 20 kap. 5 § 1 mom. i aktiebolagslagen kan ärendet avgöras trots att det inte kan visas att bolaget har tagit emot uppmaningen. Delgivning i ärendet sker som vanlig delgivning.

I 21 § 1 mom. i handelsregisterlagen anges att om det inte har antecknats någon adressuppgift för den anmälningsskyldige i registret över företags- och organisationsnummer, får registermyndigheten delge sina beslut och andra handlingar i form av vanlig delgivning till en person som har införts i handelsregistret och som har rätt att ta emot delgivningar på den anmälningsskyldiges vägnar.

Utgångspunkten är således att registermyndigheten inte är skyldig att delge den anmälningsskyldiges ansvariga person, såsom styrelseledamot eller verkställande direktör, uppmaningar som hänför sig till avregistreringsförfarandet. Å andra sidan utgör lagstiftningen inget hinder för att registermyndigheten inte skulle kunna informera den ansvariga personen om det pågående förfarandet. Detta ska inte anses förutsätta ändringar i lagstiftningen och skulle

vara till hjälp åtminstone i sådana situationer där ett brev som har adresserats till den anmälningsskyldige av en eller annan orsak inte har nått dem som är ansvariga för anmälan.

När den ansvariga personen informeras är det inte fråga om delgivning, även om en stämning och annan delgivning t.ex. enligt 24 kap. 5 § 1 mom. i aktiebolagslagen anses ha kommit till bolagets kännedom då den har delgivits en styrelseledamot, verkställande direktören eller någon annan person som enligt denna lag är berättigad att ensam eller tillsammans med någon annan företräda bolaget. Sådan information kan uttryckligen användas för att fästa uppmärksamhet vid den pågående processen. I fråga om sättet för och inriktningen av informationen kan Skatteförvaltningens uppgifter om den anmälningsskyldiges verksamhet utnyttjas. Resurser kan på det sätt som registermyndigheten anser lämpligt sparas t.ex. genom att informera endast i ett visst skede av processen.

2.4.2 Vitesförfarandets lämplighet vid sådana försummelser som kan leda till likvidation eller avregistrering

2.4.2.1 Försummelse av anmälan av bokslut och verksamhetsberättelse

Försummelse av anmälan av bokslut och verksamhetsberättelse är för närvarande den enda försummelse på vilken ett vitesförfarande kan tillämpas. Med stöd av aktiebolagslagen och lagen om andelslag kan verkställande direktören eller en styrelseledamot åläggas att vid vite göra registeranmälan om bokslutet. Enligt aktiebolagslagen och lagen om andelslag gäller vad som i lagen föreskrivs om styrelseledamöter också ersättare, och därför kan också en ersättare åläggas att vid vite göra anmälan om bokslutet. Även bokföringslagen innehåller bestämmelser om ett vitesförfarande.

2.4.2.2 Avsaknad av behörig styrelse

Om det i handelsregistret inte har antecknats någon behörig styrelse för den anmälningsskyldige, har den ingen styrelse eller åtminstone finns det inga uppgifter om styrelseledamöterna. I registerpraxis har endast sådana anmälningsskyldiga avregistrerats som inte alls har någon i handelsregistret införd styrelse. När ärendet i fråga om vite granskas med iakttagande av samma personkrets som i fråga om försummelse av anmälan av bokslut, riktas vitesförfarandet i avsaknad av styrelse mot verkställande direktören eller disponenten. Om bolaget inte har någon styrelse eller om den åtminstone inte är känd, kan registermyndigheten inte ålägga en styrelseledamot eller ersättare att anmäla styrelsen.

Enligt 7 § i viteslagen (1113/1990) får vite riktas endast mot en part som har rättslig och faktisk möjlighet att uppfylla huvudförpliktelsen. Å andra sidan anges i samma paragraf att om huvudförpliktelsen gäller ett samfund eller en stiftelse, får vitet riktas antingen mot samfundet eller stiftelsen eller mot medlemmarna i det organ som utövar beslutanderätten däri eller mot en verkställande direktör eller någon annan med motsvarande ställning.

Om bolaget de facto har en styrelse, men den inte har anmälts för anteckning i handelsregistret, verkar det i princip vara möjligt att förelägga verkställande direktören eller disponenten vite. Om situationen emellertid är den att bolaget de facto inte har någon styrelse, är frågan huruvida verkställande direktören eller disponenten har rättslig och faktisk möjlighet att uppfylla huvudförpliktelsen. Verkställande direktören eller disponenten är inte i fråga om valet av

styrelse i en sådan ställning att det kan anses vara motiverat att tillämpa vitesförfarandet på verkställande direktören eller disponenten¹⁴.

Aktieägarna eller medlemmarna kan enhälligt välja styrelse också utan att hålla bolagsstämma. Med beaktande av mångformigheten när det gäller bolagens ägarstrukturer verkar det inte heller motiverat att rikta vitet mot en aktieägare eller medlem. Det är inte heller alls klart att registermyndigheten ens känner till ägarna eller medlemmarna, eftersom det är bolagets styrelse som ska föra aktieägar- eller medlemsförteckningen. Det tredje alternativet är att rikta vitet mot själva det anmälningsskyldiga bolaget. När det är fråga om avsaknad av en anmälningsskyldigs styrelse, och inte en grund som egentligen hänför sig till dess verksamhet, måste även detta alternativ anses vara problematiskt. Om ett bolag inte ens har någon ansvarig person som kan fullgöra skyldigheten, är detta inte heller till någon nytta.

2.4.2.3 Försummelse av anmälan av företrädare

Enligt 6 § 1 mom. i näringsverksamhetslagen ska en sådan näringsidkare som ska införas i handelsregistret ha en företrädare som har rätt att ta emot stämningar och andra delgivningar på näringsidkarens vägnar. Företrädaren ska anmälas för registrering i handelsregistret. Enligt 4 mom. i samma paragraf behöver en finländsk sammanslutning eller stiftelse som har en i ett register över sammanslutningar eller stiftelser antecknad firmatecknare eller någon annan företrädare som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet emellertid inte utse en särskild företrädare.

Avsaknad av företrädare kan leda till att det i fråga om den anmälningsskyldige förordnas om likvidation eller avregistrering. Det bör dock noteras att utgångspunkten är att om bolaget har en i registret införd styrelse behöver någon särskild företrädare inte anmälas. Likaså räcker det om bolaget har en verkställande direktör som är bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Förordnande om likvidation eller avregistrering på grund av avsaknad av företrädare kommer vanligen i fråga i en situation där bolaget samtidigt också saknar styrelse. Ett undantag från detta är en situation där registermyndigheten har beviljat dispens enligt 6 kap. 10 § 2 mom. i aktiebolagslagen. Enligt momentet i fråga ska minst en styrelseledamot vara bosatt inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om inte registermyndigheten beviljar bolaget dispens från detta krav. Dispens från kravet på bostadsort beviljas i regel förutsatt att minst en ledamot är bosatt antingen i Schweiz eller Förenta staterna. Motsvarande bestämmelser finns också i lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag. I sådana situationer saknas en särskild företrädare i högst enstaka fall.

Vitesförfarandet skulle i ovannämnda exceptionella fall behöva riktas mot en styrelseledamot som är bosatt utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det är också möjligt att verkställande direktören eller disponenten har beviljats motsvarande dispens. Ett vitesförfarande måste i ett sådant fall anses vara dåligt lämpat ur praktisk synvinkel, eftersom t.ex. åtgärder som hänför sig till föreläggande eller indrivning av vite skulle behöva riktas till länder utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

¹⁴ Det bör också noteras att när registermyndigheten senast avregistrerade anmälningsskyldiga på grund av avsaknad av styrelse hade endast 17 anmälningsskyldiga en i registret införd verkställande direktör, medan det totala antalet anmälningsskyldiga som avregistrerades var 155.

2.4.2.4 Försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare

I 5 § i handelsregisterlagen föreskrivs om de uppgifter som ska införas i registret om verkliga förmånstagare som avses i penningtvättslagen. Till exempel aktiebolag och andelslag ska alltid lämna uppgifterna, med undantag för offentligt noterade bolag. Som verkliga förmånstagare i bostadsaktiebolag och ömsesidiga fastighetsaktiebolag betraktas styrelseledamöter som är antecknade i handelsregistret.

Med stöd av 28 § i handelsregisterlagen kan en anmälningsskyldig på vilken tillämpas 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen eller 23 kap. 4 § i lagen om andelslag och som försummar att lämna in anmälan om verkliga förmånstagare eller att rätta till bristfälliga eller felaktiga uppgifter om verkliga förmånstagare i registret försättas i likvidation eller avregistreras.

Tillförlitligheten och aktualiteten hos uppgifter om verkliga förmånstagare enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska anses vara av särskild betydelse. Även penningtvättsdirektivet (EU) 2015/849¹⁵ förutsätter att medlemsstaterna har effektiva metoder för att upprätthålla register över huvudmän. Av denna anledning leder en försummelse av anmälan av uppgifter om förmånstagare i sista hand till att den anmälningsskyldige försätts i likvidation eller avregistreras. Det bör noteras att bestämmelserna om förordnande om likvidation eller avregistrering endast gäller sådana anmälningsskyldiga på vilka bestämmelserna om förordnande om likvidation eller avregistrering i antingen aktiebolagslagen eller lagen om andelslag tillämpas. Faktum är dock att dessa enligt Patent- och registerstyrelsens bedömning utgör ca 99 procent av de anmälningsskyldiga som har försummat att göra en anmälan.

Om den anmälningsskyldige har en styrelseledamot, ersättare eller verkställande direktör införd i handelsregistret, vore det i princip möjligt att vid vite kräva att en sådan person anmäler uppgifterna.

2.4.2.5 Vitesförfarandet i registerpraxis och förutsättningarna för en utvidgad tillämpning av vitesförfarandet

Enligt 1 § 1 mom. i viteslagen tillämpas lagen när ett åläggande eller förbud av en myndighet (huvudförpliktelse) förenas med vite och när vitet döms ut. Vitesförfarandet har många skeden. I registerpraxis¹⁶ har det i samband med försummelse av anmälan av bokslut innefattat följande skeden:

1. Registermyndigheten skickar ett brev till företaget och uppmanar företaget att vid vite inom en månad lämna in de begärda bokslutshandlingarna.
2. Om den anmälningsskyldige inte lämnar in sina bokslutshandlingar inom utsatt tid, skickar registermyndigheten den anmälningsskyldiges ansvariga person ett beslut om föreläggande av vite och uppmana denne att lämna in bokslutshandlingarna inom två

¹⁵ Penningtvättsdirektivet (EU) 2015/849 upphävs den 10 juli 2027 genom direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849.

¹⁶https://prh.fi/sv/bokslut/bokslut_lamnas_in_for_sent/prs_oppmanar_foretaget_att_vid_vite_lamna_in_sitt_bokslut.html, refererat 7.11.2024

veckor. Beslutet om föreläggande av vite sänds som brev som överlämnas mot mottagningsbevis.

3. Om den anmälningsskyldige inte lämnar in sina bokslutshandlingar inom utsatt tid, skickar registermyndigheten en påminnelse till den ansvariga personen. Den tid som anges i påminnelsen är två veckor.
4. Om den anmälningsskyldige inte lämnar in sina bokslutshandlingar inom utsatt tid, dömer registermyndigheten den ansvariga personen att betala vitet. Beslutet om utdömmande av vite överlämnas genom stämningsman. Beslutet kan överklagas inom 30 dagar.
5. Om den anmälningsskyldige inte anmäler bokslutet för registrering, kan den försättas i likvidation eller avregistreras.

I registerpraxis har vitesförfarandet i regel använts i situationer där den anmälningsskyldiges omsättning överstiger 5 miljoner euro eller när det är fråga om ett företag av samhällelig betydelse eller ett publikt aktiebolag. Av regeringens proposition RP 244/2022 rd som gällde handelsregisterlagen framgår att registermyndigheten år 2021 förelade 190 viten och utdömde 19 stycken, medan motsvarande antal år 2020 var 490 och 42.

Patent- och registerstyrelsen har ansett att vitesförfarandet är tungt och olämpligt för ett massförfarande. Avgiften för försummelse av handelsregisteranmälan och avgiften för försenat bokslut som ska börja tillämpas 2025 medför ytterligare ett skede i övervakningen av anmälningsskyldigheten, vilket kan leda till att den helhet som utgörs av påföljdssystemet genom en utvidgning av vitesförfarandet får fler steg. De administrativa påföljdsavgifterna är avsedda att vara den primära tillsynsmetoden i förhållande till vitesförfarandet och enligt Patent- och registerstyrelsens bedömning kan ett påföljdsavgiftsförfarande och vitesförfarande inte ens delvis inledas samtidigt och detta är inte heller motiverat. Om registermyndigheten blir tvungen att använda flera påföljdsalternativ, binder detta resurser och medför kostnader samtidigt som effektiviteten när det gäller tillsynen också blir lidande eftersom processerna tar lång tid och man inte nödvändigtvis ens då når det önskade resultatet, dvs. fullgörande av anmälningsskyldigheten. Således är det i detta skede motiverat att först samla in praktisk erfarenhet av hur de nya påföljdsavgifterna inverkar på fullgörandet av skyldigheterna för de anmälningsskyldiga, i synnerhet de som är verksamma, och därefter bedöma ett eventuellt behov av att utvidga vitesförfarandet eller av andra åtgärder.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att i fråga om en anmälningsskyldig som på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten förordnats att träda i likvidation eller avregistreras göra det möjligt att avsluta likvidationen eller återinföra den anmälningsskyldige i registret, för att den anmälningsskyldiges näringsverksamhet eller annan verksamhet ska kunna fortsätta i vissa situationer. För att säkerställa att handelsregistret är uppdaterat och för att förhindra fortsatta försummelser ska det inte vara möjligt att göra upprepade ansökningar.

Vidare är syftet med propositionen att den anmälningsskyldige ska kunna fortsätta sin verksamhet så normalt som möjligt och på motsvarande sätt som före förordnandet om likvidation eller avregistrering. Genom propositionen tas dock inte ställning till andra påföljder som lagstiftningen eventuellt medför för den anmälningsskyldige, såsom skattepåföljder, men ett beslut om avslutande av likvidation eller återinförande i registret eller en anhängig ännu inte avgjord ansökan ska i den mån det är möjligt med tanke på den anmälningsskyldige tolkas så

att avsikten inte har varit att avsluta verksamheten även om förordnandet om likvidation eller avregistreringen de facto tillfälligt har avbrutit verksamheten. Som dag för återinförande i registret antecknas inte den dag som motsvarar avregistreringen, men vid tolkningen av annan lagstiftning ska i mån av möjlighet eftersträvas ett slutresultat som motsvarar en situation där den anmälningsskyldige inte alls skulle ha avregistrerats. Lagstiftningen bör också, på de sätt som den möjliggör, tolkas så att de indirekta följderna för den anmälningsskyldige blir så små som möjligt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det till handelsregisterlagen fogas bestämmelser om avslutande av likvidationen i fråga om eller återinförande i handelsregistret av en anmälningsskyldig som Patent- och registerstyrelsen förordnat att ska träda i likvidation eller avföras från handelsregistret. Det föreslås att bestämmelserna ska tillämpas på en sådan anmälningsskyldig som har förordnats att träda i likvidation eller avförts från handelsregistret efter att den försummat den anmälningsskyldighet som hänför sig till handelsregistret. Sådana anmälningsskyldiga som avses i lagen är aktiebolag, andelslag, bostadsaktiebolag och ömsesidiga fastighetsaktiebolag, men även andra anmälningsskyldiga på vilka bestämmelserna om förordnande om likvidation eller avregistrering i associationslagstiftningen tillämpas med stöd av speciallagstiftning. Beslutet om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret fattas av Patent- och registerstyrelsen på ansökan av den anmälningsskyldige.

Förutsättningen för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret föreslås vara att den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som låg till grund för förordnandet om likvidation eller avregistreringen samt andra fel och brister i registeruppgifterna, att de avgifter som registermyndigheten påfört den anmälningsskyldige har betalats, att den anmälningsskyldige inte har upplösts eller dess egendom skiftats och att det för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret inte heller finns något annat hinder som följer av lagstiftningen.

Ansökan ska göras inom ett år från beslutet att förordna om likvidation eller om avregistrering. För att förhindra upprepade försummelser föreslås att om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret på ansökan enligt propositionen under de fem år som föregått ett nytt beslut om förordnande om likvidation eller avregistrering, ska det inte beslutas att likvidationen ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret.

Ett beslut om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret hindrar inte den anmälningsskyldige från att söka ändring i beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering. Det föreslås att lagen ska tillämpas på anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avförts från handelsregistret den 1 januari 2023 eller därefter.

Utöver det som nämns ovan föreslås det att ikraftträdandebestämmelsen i handelsregisterlagen ska ändras så att bestämmelsen om kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade ska börja tillämpas först 2027, i stället för 2026. Detta beror på den extra tid som krävs för att genomföra systemändringarna.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser och andra centrala konsekvenser för anmälningsskyldiga, myndigheter och andra aktörer

Anmälningsskyldiga i fråga om vilka det har förordnats om likvidation eller avregistrering

Från handelsregistret avförs årligen tusentals, vissa år tiotusentals, anmälningsskyldiga på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten. Den huvudsakliga orsaken är försummelse av anmälan av bokslutet för registrering, men i fortsättningen kan också försummelse av anmälan av verkliga förmånstagare bedömas leda till att tusentals anmälningsskyldiga avförs från handelsregistret. På grund av försummelse av anmälningsskyldigheten förordnas anmälningsskyldiga nästan inte alls att träda direkt i likvidation.

Från handelsregistret har under perioden mellan 2019 och ingången av september 2024 avförts ca 55 000 anmälningsskyldiga på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten och ca 3 000 anmälningsskyldiga på grund av att de upphört med sin verksamhet. Största delen av de anmälningsskyldiga som avregistrerats reagerar inte på avregistreringen på något sätt. Under samma tidsperiod har ca 3 400 anmälningsskyldiga återinförts i registret, vilket motsvarar ca 6 procent av dem som avregistrerats. Det finns ingen närmare utredning om hur många av de anmälningsskyldiga som de facto har haft verksamhet eller om det har ansökts om återinförande i registret av någon annan orsak. Patent- och registerstyrelsen har bedömt att ca 1,5 procent av de anmälningsskyldiga som avregistrerats sedan början av 2023 har anfört besvär över beslutet hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Eftersom praxis när det gäller återinförande i registret ändrades vid ingången av 2023, kan det antas att sådana anmälningsskyldiga som har haft verksamhet också har anfört besvär över besluten.

Det kan således bedömas att den föreslagna ändringen påverkar högst 6 procent av de anmälningsskyldiga som avregistrerats. De påföljdsavgifter som börjar tillämpas 2025 antas dock minska i synnerhet avregistreringarna av sådana anmälningsskyldiga som har verksamhet, eftersom en ekonomisk påföljd bedöms fungera som ett incitament för att rätta till försummelsen.

Inte heller påföljdsavgifterna hindrar dock försummelser när det gäller alla anmälningsskyldiga. Därför kommer anmälningsskyldiga fortsättningsvis att avregistreras på grund av försummelser. Förfarandet för avslutande av likvidation eller återinförande i registret enligt propositionen kan således bedömas gälla åtminstone några hundra anmälningsskyldiga per år, beroende på det årliga antalet avregistreringar.

Det förfarande som föreslås i propositionen gör det möjligt för anmälningsskyldiga i fråga om vilka det har förordnats om likvidation eller avregistrering den 1 januari 2023 eller därefter att fortsätta sin verksamhet, dock så att ansökningsförfarandet inte kan utnyttjas för upprepade försummelser.

Patent- och registerstyrelsen och Rättsregistercentralen

Ansökningsförfarandet kommer att föranleda Patent- och registerstyrelsen ett behov av att avsätta resurser för behandlingen av ansökningar. Beroende på ansökan kan arbetsmängden variera. Om den anmälningsskyldige utöver den försummelse som ledde till förordnandet om likvidation eller avregistrering har många andra brister i registeruppgifterna eller t.ex. obetalda påföljdsavgifter, ökar detta arbetsmängden vid behandlingen av ansökan. Preliminärt har det bedömts att den resurs som behandlingen av en ansökan kräver motsvarar åtminstone den

arbetsmängd som motsvarar behandlingen av den anmälningsskyldiges etableringsanmälan. För att täcka kostnaderna tas det ut en handläggningsavgift för behandling av ansökningar. För närvarande är avgiften för behandling av en etableringsanmälan utan malldokument 370 euro.

Patent- och registerstyrelsen har preliminärt bedömt att propositionen inte medför några betydande systemändringar i behandlingssystemet. Åtminstone i initialskedet ska ansökan kunna göras på papper eller via ett webbformulär. Från och med 2026 blir det enligt huvudregeln obligatoriskt att göra anmälningar och ansökningar till handelsregistret elektroniskt. Fullgörandet av denna skyldighet kräver naturligtvis att registermyndighetens informationssystem möjliggör elektroniska tjänster.

En förutsättning för godkännande av ansökan är att de lagakraftvunna påföljdsavgifter som påförts den anmälningsskyldige har betalats. Påföljdsavgiften påförs av Patent- och registerstyrelsen, men för verkställigheten svarar Rättsregistercentralen med stöd av lagen om verkställighet av böter (672/2002). Således behöver Patent- och registerstyrelsen av Rättsregistercentralen få uppgifter om betalningen av avgifterna samt om huruvida påföljdsavgifter har vunnit laga kraft. Ovan har det bedömts att antalet ansökningar om återinförande i registret uppgår till högst 6 procent av det totala antalet avregistrerade. Om 10 000 anmälningsskyldiga avregistreras under ett år, innebär detta således som mest ca 600 ansökningar. Alternativen är manuellt informationsutbyte t.ex. via krypterad e-post, men i princip ska redan denna volym anses motsvara sådan regelbundet återkommande och standardiserad överföring av information som avses i 22 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), varvid ett tekniskt gränssnitt är den primära kanalen för informationsutbyte. I Patent- och registerstyrelsens och Rättsregistercentralens informationssystem genomförs för närvarande integration när det gäller påförandet av påföljdsavgifter. Enligt Patent- och registerstyrelsens uppskattning uppgår dess merkostnad till 15 000–30 000 euro och enligt Rättsregistercentralens uppskattning uppgår dess merkostnad på motsvarande sätt till 20 000 euro. Bestämmelserna om påföljdsavgifter blir tillämpliga först vid ingången av 2025. Avgift för försenat bokslut kan påföras för räkenskapsperioder som avslutas i december 2024, så de första avgifterna kommer att påföras hösten 2025. Det är sannolikt att också påförandet av avgift för försummelse av handelsregisteranmälan inleds först hösten 2025. Således kan anmälningsskyldiga som avregistrerats före lagens ikraftträdande inte ha påförts påföljdsavgifter, så informationsutbyte behövs först efter det att påföljdsavgifter de facto har påförts. För det tekniska genomförandet av gränssnittet föreslås ingen separat finansiering i budgetpropositionen för 2025, utan genomförandet ska ske med befintliga resurser. Enligt uppgift från Patent- och registerstyrelsen ersätter den Rättsregistercentralen för de ovannämnda kostnaderna. Om informationsutbytet inte kan genomföras via ett gränssnitt, förutsätter detta manuellt arbete vilket binder mer personalresurser än användningen av ett gränssnitt. Informationsutbyte via ett tekniskt gränssnitt binder inte personalresurser i någon betydande utsträckning. Det är dock möjligt att man innan det tekniska gränssnittet är färdigt blir tvungen att för informationsutbytet utnyttja tillfälliga lösningar, såsom ett separat användargränssnitt, om ett sådant finns att tillgå.

Besvär över ett beslut med anledning av en ansökan får anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol, för vilken behandlingen av besvären orsakar kostnader. Det är svårt att uppskatta antalet besvär, men det bedöms inte vara särskilt stort. Ansökningsförfarandet antas å andra sidan minska antalet besvär som anförs över beslut om avregistrering. Antalet ärenden måste följas och eventuella behov av tilläggsresurser behandlas i samband med kommande rambesluts- och budgetprocesser för statsfinanserna.

I avsnitt 2.4.1.2 har utretts möjligheten att informera den anmälningsskyldiges ansvariga person om det pågående avregistreringsförfarandet. I propositionen finns emellertid inte något förslag

till bestämmelse om saken, utan det har ansetts vara möjligt att informera även utan ändringar i bestämmelserna. Således finns det i lagstiftningen inget hinder för att införa förfarandet. Även om det skulle informeras i det sista skedet av förfarandet, då en anteckning om uppmaningen att rätta till försummelsen görs i handelsregistret, skulle detta gälla den ansvariga personen för tusentals anmälningsskyldiga. Detta skulle medföra kostnader för registermyndigheten. Beloppet av kostnaderna beror på formen för informationen. I praktiken är formen likväl brevpост, eftersom registermyndigheten inte har några elektroniska kontaktuppgifter och registermyndigheten åtminstone inte i detta skede heller använder tjänsten Suomi.fi-meddelanden.

Övriga centrala konsekvenser

Avslutandet av likvidationen eller återinförandet i registret gör det möjligt för den anmälningsskyldige att fortsätta sin verksamhet. Detta har direkta konsekvenser inte bara för den anmälningsskyldige utan också för företagare och andra delägare eller medlemmar som är ägare samt på anställda, avtalsparter och kunder. Eftersom företagen kan fortsätta bedriva näringsverksamhet med den anmälningsskyldige som återinförts i registret, minskar detta risken för att näringsverksamheten upphör. Detta möjliggör också att anställningsförhållandena fortsätter för de anställda. Också med tanke på olika avtal är det betydligt tydligare om ett nytt bolag inte behöver bildas och avtal omförhandlas för näringsverksamheten. Likaså kan det t.ex. med tanke på en tjänsteproducents kunder vara viktigt att näringsverksamheten fortsätter.

Endast den anmälningsskyldige ska ha rätt att göra ansökan och inte heller andra, såsom borgenärer eller myndigheter, ska ha besvärsmätt i fråga om ett beslut som meddelats med anledning av ansökan. Ett förordnande om likvidation eller avregistrering har grundat sig på försummelse av anmälningsskyldigheten. Genom att rätta till försummelsen och uppfylla övriga förutsättningarna för godkännande av ansökan, är det möjligt för den anmälningsskyldige att få likvidationen avslutad eller att bli återinförd i registret och att i enlighet med målet för propositionen fortsätta verksamheten så normalt som möjligt. I praktiken är det inte ens möjligt för andra att rätta till försummelserna. Även om ett förordnande om likvidation eller avregistrering har konsekvenser t.ex. för borgenärer, ska avslutande av likvidationen eller återinförande i registret i princip anses ligga också i borgenärernas och övriga avtalsparter intresse. För borgenärernas del skiljer sig förfarandet inte nämnvärt från avslutande av frivillig likvidation och fortsatt verksamhet, förutom att beslutet fattas av registermyndigheten. Om avtalsparter, borgenärer eller andra aktörer har krav på den anmälningsskyldige, ska dessa inledas genom en separat process.

Syftet med handelsregistret är att tillhandahålla aktuell och tillförlitlig information om företag och sammanslutningar samt personer som är verksamma inom dessa. Vem som helst har rätt att begära uppgifter om anmälningsskyldiga som är registrerade i handelsregistret, vilket säkerställer tillräcklig transparens i anslutning till näringsverksamheten. Största delen av de anmälningsskyldiga håller uppgifterna i handelsregistret uppdaterade, och ändringen påverkar således inte anmälningsskyldiga som agerar på detta sätt. Eftersom möjligheten att ansöka om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret har begränsats, bedöms det föreslagna förfarandet inte ha någon särskilt stor betydelse för registeruppgifternas aktualitet.

Den föreslagna ändringen bedöms också ha indirekta samhälleliga konsekvenser, även om dessa inte bedöms vara särskilt betydande med beaktande av antalet anmälningsskyldiga som årligen återinförs i registret. Sådana konsekvenser kan gälla t.ex. skatteintäkterna. Lokalt kan ett enskilt bolag vara större än sin storlek på så sätt att fortsatt verksamhet för någon annan näringsidkare eller fortsättningen av någon annan samhällelig verksamhet på ett eller annat sätt hänger ihop

med att verksamheten för den anmälningsskyldige som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats fortsätter.

4.2.2 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen

Vid lagberedning ska konsekvenserna av förändringar i informationshanteringen bedömas i enlighet med lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), nedan *informationshanteringslagen*, när de bestämmelser som bereds påverkar informationsmaterial och informationssystem. Enligt 3 kap. 8 § i informationshanteringslagen ska det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet göra en bedömning enligt 5 § 3 mom. då bestämmelser som är under beredning återverkar på informationsmaterial och informationssystem. Dessutom ska ministeriet bedöma de planerade bestämmelsernas konsekvenser för handlingsoffentligheten och handlingssekretessen. I samband med finansministeriets verkar Informationshanteringsnämnden för den offentliga förvaltningen. Informationshanteringsnämnden har gett en rekommendation om bedömning av förändringar i informationshanteringen (finansministeriets publikationer 2024:21).

I fortsättningen ska det kunna förordnas att likvidationen avseende en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation eller avregistreras på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten ska kunna avslutas eller att den anmälningsskyldige ska kunna återinföras i registret. Anmälningsskyldiga har före 2023 på begäran återinförts i registret och i fråga om slutresultatet har förfarandet motsvarat det som nu föreslås. Villkoren för godkännande av ansökan föreslås dock vara strängare än enligt tidigare praxis eftersom den anmälningsskyldige inte bara ska rätta till försummelsen utan också andra bristfälliga och felaktiga uppgifter. På grundval av upprepade försummelse ska ett ansökningsförfarande inte heller vara möjligt. Villkoren för godkännande av ansökan ska således anses säkerställa att registeruppgifternas tillförlitlighet eller aktualitet inte i betydande grad äventyras.

Ansökan och de uppgifter som hänför sig till den ska vara förenade med samma offentlighet som andra handlingar och uppgifter som anmäls till och registreras i handelsregistret. Således har var och en rätt att få veta om dem, om det inte är fråga om utlämnande av sådana uppgifter, såsom uppgifter om förmånstagare, i fråga om vilka det har föreskrivits om ytterligare förutsättningar för utlämnandet. Det görs ingen separat registeranteckning om ansökan, men ansökningshandlingarna finns tillgängliga i den elektroniska dokumentmappen. Om ett beslut om avslutande av den anmälningsskyldiges likvidation eller om återinförande av den anmälningsskyldige i registret görs en registeranteckning. Av handelsregistret framgår dessutom uppgift om avregistrering eller förordnande om likvidation.

Den anmälningsskyldige ska enligt den nuvarande planen till en början kunna lämna in ansökan och tillhörande uppgifter och handlingar på papper samt via ett elektroniskt webbformulär. Vid utträttandet av ärenden i handelsregistret är utgångspunkten att detta ska ske elektroniskt från ingången av 2026. Förutsättningen för detta är naturligtvis att det finns elektroniska tjänster.

För tillgång till uppgifter om betalningssituationen i fråga om påföljdsavgifterna planeras att det till integrationen av Patent- och registerstyrelsens och Rättsregistercentralens informationshanteringssystem fogas en möjlighet för Patent- och registerstyrelsen att kontrollera betalningssituationen i fråga om de påföljdsavgifter som den anmälningsskyldige påförts och huruvida beslutet om avgiften har vunnit laga kraft.

Propositionen har inga betydande konsekvenser för registermyndighetens eller Rättsregistercentralens informationshantering. Med beaktande av det ovanstående har det vid

beredningen bedömts att finansministeriets utlåtande enligt 9 § i informationshanteringslagen inte behövs i ärendet.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Bibehållande av gällande rättsläge

I samband med beredningen har man som ett handlingsalternativ bedömt att det gällande rättsläget inte skulle ändras. I lagstiftningen finns inga bestämmelser om avslutande av likvidationen i fråga om eller återinförande i registret av en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats. När man beaktar registermyndighetens tolkning enligt vilken avhjälpande av försummelsen inte leder till att 50 § i förvaltningslagen kan tillämpas, är i praktiken det enda sättet att fortsätta näringsverksamheten att slutföra likvidationsförfarandet, upplösa bolaget och bilda ett nytt bolag. Med beaktande av förarbetena till associationslagstiftningen bör detta anses motsvara också lagstiftarens avsikt när lagen stiftades.

Konsekvenserna av detta handlingsalternativ har behandlats i beskrivningen av nuläget och bedömningen av nuläget. Före förordnandet om likvidation eller avregistreringen har den anmälningsskyldige uppmanats åtminstone två gånger, men ofta har den anmälningsskyldige fått påminnelser och uppmaningar om anmälningsskyldigheten redan innan det egentliga uppmaningsförfarandet inleddes. Det bör noteras att anmälningsskyldigheten ska fullgöras även utan uppmaning. I enlighet med vad som konstaterats ovan förutsätter fortsatt näringsverksamhet i praktiken att bolaget avvecklas och att ett nytt bildas. Detta kan leda till skattepåföljder, till att avtal upphör eller omförhandlas samt till uppsägning av anställda. De faktiska följderna kan således vara synnerligen tunga. Vid en helhetsbedömning av saken har man kommit fram till att det bör föreslås att det gällande rättsläget ändras på det sätt som avses i propositionen.

5.1.2 Skydd av en avregistrerad anmälningsskyldigs firma

Enligt 1 § i firmalagen avses med firma det namn under vilket näringsidkare bedriver sin verksamhet. En näringsidkare som har införts i handelsregistret får idka en del av verksamheten under särskilt namn (bifirma). Enligt 2 § i samma lag förvärfvas ensamrätt till firma genom registrering eller inarbetning av firma.

När den anmälningsskyldige avförs från handelsregistret upphör också registreringen av firma eller bifirma och likaså den ensamrätt som grundar sig på registreringen. När registreringen av firma upphör kan någon annan anmälningsskyldig anmäla den eller en med den förväxlingsbar firma för registrering. Således kan en förutsättning för godkännande av ansökan om återinförande i registret vara att den anmälningsskyldige ändrar den firma som tidigare fanns i registret.

I samband med beredningen har man bedömt möjligheten att skydda den avregistrerades firma. Som ett andra handlingsalternativ har man bedömt en modell där firmorna för dem som avregistrerats på grund av försummelser skulle skyddas under ett år efter avregistreringen, med andra ord skulle en annan anmälningsskyldig inte under denna tid kunna ta i bruk firman eller en därmed förväxlingsbar firma. Motsvarande borde då också gälla bifirmor. Registermyndigheten har konstaterat att ett sådant förfarande skulle kräva manuellt arbete, i synnerhet eftersom namnundersökningen inte för närvarande omfattar namn som avförts ur registret. Grunden för avregistrering av en anmälningsskyldig kan inte heller direkt utifrån

registret kopplas till den firma som avförts ur registret. Med andra ord vet man inte om avregistreringen av den anmälningsskyldige beror på försummelse av anmälningsskyldigheten eller på något annat. Också besvärprocesser i samband med ansökningar och skyddet av firmor under en tid som överskrider ett år skulle innebära en egen utmaning, om det beslut som meddelats med anledning av en ansökan inte har vunnit laga kraft. Det är därtill klart att skyddet av firmor som upphört skulle kräva systemändringar.

I samband med beredningen har man också bedömt en modell där det efter godkännandet av ansökan skulle vara möjligt för den avregistrerade anmälningsskyldige att vid domstol väcka talan om hävande av firma eller bifirma i en situation där dess firma eller en därmed förväxlingsbar firma har registrerats av någon annan anmälningsskyldig. Utöver vad som i firmalagen föreskrivs om hävande, skulle en förutsättning för modellen ha varit att verksamhet har bedrivits under firman omedelbart före avregistreringen och att den firma som enligt yrkandet ska hävas har registrerats efter att den anmälningsskyldige avregistrerades. En av de särskilda svagheterna med modellen skulle ha varit att det i praktiken inte är möjligt att veta om en annan anmälningsskyldig vid registreringen av firman har handlat i god tro eller inte. Om den som tidigare haft ensamrätt till namnet automatiskt skulle ha rätt att återfå sin firma oberoende av om den andra parten har varit medveten om saken eller inte, kunde detta leda till ett oskäligt slutresultat för den som senare registrerat firman, varvid också frågor om eventuella ersättningar skulle behöva avgöras.

I anslutning till firmor ska också kopplingen till registrering av varumärken beaktas. Till exempel i 13 § i varumärkeslagen finns bestämmelser om när en firma utgör hinder för registrering av varumärke. Med beaktande av redan de utmaningar som hänför sig till ovan nämnda handlingsalternativ, har frågan inte utretts närmare till denna del. Således är det möjligt att en avregistrerad anmälningsskyldig på det sätt som avses i firmalagen förlorar rätten att använda den firma som den anmälningsskyldige tidigare använt. I propositionen tas det inte ställning till den anmälningsskyldiges möjlighet att yrka på inarbetning av firma i en situation där firman inte har varit registrerad.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I samband med beredningen har man skickat förfrågningar till Sverige, Norge, Island och Danmark om huruvida de har lagstiftning med stöd av vilken ett bolag kan avregistreras eller förordnas att träda i likvidation på grund av försummelse av registerskyldigheten. Dessutom har det begärts uppgifter om huruvida den som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras kan återinföras i registret eller om det kan beslutas att likvidationen ska avslutas. För Storbritanniens och Estlands del har information dessutom sökts på internet.

Enligt uppgifter från *Sverige* kan bolag¹⁷ inte avregistreras på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten. Däremot kan ett bolag förordnas att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten, såsom anmälan av bokslutet. I Sverige kan frivillig en likvidation avbrytas, men en likvidation som grundar sig på försummelse kan inte avbrytas, utan slutar i upplösning. Liksom i Finland kan man bli tvungen att fortsätta likvidationen också efter upplösningen på grund av outredda tillgångar, men detta återställer inte bolaget.

Om ett *danskt* aktiebolag inte fullgör vissa skyldigheter enligt bolagslagstiftningen, t.ex. försummar att anmäla bokslutet eller uppgifter om faktiska förmånstagare, kan

¹⁷I fråga om personbolag är detta möjligt i vissa situationer, men det här förslaget gäller inte personbolag.

företagsregistermyndigheten begära att domstolen upplöser bolaget. Ett bolag kan däremot inte avregistreras utan ett likvidationsförfarande och upplösning.

Om aktiebolaget är i likvidation kan det hos företagsregistermyndigheten ansöka om att förfarandet ska avslutas och att verksamheten ska få inledas på nytt. Ansökan ska göras inom tre månader från det att begäran om upplösning av bolaget har framställts hos domstolen. Om bolaget tidigare har varit i likvidation under de senaste fem åren, får bolagets verksamhet inte inledas på nytt.

I Danmark är en förutsättning för att ett bolag ska kunna inleda sin verksamhet på nytt att försummelsen eller någon annan grund som ledde till att aktiebolaget försattes i likvidation har rättats till. Andra krav är bl.a. en sakkunnigs försäkran om att aktiekapitalet står till förfogande och en godkänd revisors försäkran om att styrelseledamöterna eller aktieägarna inte har beviljats lån i strid med bolagslagstiftningen.

I Norge kan registermyndigheten inte upplösa ett bolag, men den ska underrätta domstolen om förutsättningarna för likvidation uppfylls t.ex. på grund av att bokslutet inte har anmälts. Vid obligatorisk likvidation och upplösning iakttas samma regler som vid ett konkursförfarande. Under vissa förutsättningar kan det bestämmas att likvidationen ska avslutas och inte leda till upplösning. Förutsättningen för att den ska kunna avslutas är t.ex. samtycke av borgenärerna och att försummelsen rättas till.¹⁸

På Island försätts bolag i likvidation och upplöses genom domstolsbeslut samt avförs ur företagsregistret till följd av beslutet. Om grunden är försummelse av registerskyldigheten, är förutsättning för avslutande av likvidationen att bolaget rättar till försummelsen, såsom anmälan av bokslut eller anmälan om verklig förmånstagare. Ett bolag kan i princip också avregistreras på grund av försummelse av anmälan om verkliga förmånstagare, men denna bestämmelse har uppenbarligen inte tillämpats i någon större utsträckning. Ett bolag som har avregistrerats kan återinföras i registret om det har rättat till försummelsen och det finns berättigade grunder för återinförandet.

I Storbritannien kan ett bolag upplösas t.ex. på grund av försummelse av att anmäla bokslutsuppgifter eller göra årsanmälan. En styrelseledamot eller aktieägare kan ansöka om att bolaget ska återinföras i registret om det har avregistrerats och upplösts av företagsregistermyndigheten under de föregående sex åren och bolaget hade verksamhet när det upplöstes. Förutsättningen är att handläggningsavgiften betalas och att handlingar och uppgifter som saknas, såsom bokslut, lämnas in. Dessutom ska påföljdsavgifterna vara betalda.¹⁹

I Estland kan registermyndigheten avregistrera ett företag som inte har lämnat in bokslutsuppgifter eller ett bolag som är beläget i utlandet och som inte har anmält en företrädare. Bolaget kan på ansökan återinföras i registret efter det att försummelsen har rättats till och handläggningsavgiften betalats.²⁰

¹⁸ Vid sidan av den förfrågan som gjorts till Norge har som källa använts https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44/KAPITTEL_16-2#16-15 och <https://www.brreg.no/en/submission-of-annual-accounts/compulsory-dissolution/>, refererat 24.9.2024

¹⁹ <https://www.gov.uk/restore-dissolved-company>, refererat 19.9.2024

²⁰ <https://abiinfo.rik.ee/en/applications-and-dashboard/restore-registry-after-deletion>, refererat 19.9.2024.

6 Remissvar

Det kom in sammanlagt 25 utlåtanden om utkastet till proposition inom utsatt tid. Utlåtanden lämnades inte bara av myndigheter och organisationer utan också av privata aktörer. Det har gjorts ett separat [sammandrag](#) av utlåtandena.

Förslaget om att likvidationen avseende en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation eller avföras från handelsregistret på grund av försummelse på ansökan ska kunna avslutas eller att den anmälningsskyldige ska kunna återinföras i handelsregistret understöddes i stor utsträckning. I utlåtandena framfördes dock olika ändringsförslag och ställningstaganden som enligt remissinstanserna borde beaktas vid den fortsatta beredningen.

I flera utlåtanden fästes uppmärksamhet vid att verksamma anmälningsskyldiga avregistreras. I vissa utlåtanden ansågs en avregistrering vara en oskäligen påföljd för anmälningsskyldiga som är verksamma, i andra utlåtanden ansågs igen att en avregistrering borde vara en metod som tillämpas i allra sista hand. Som andra metoder föreslogs bl.a. ett vitesförfarande, effektivare delgivning av korrespondens om avregistrering och en noggrannare utredning av vilka anmälningsskyldiga som är verksamma. I flera utlåtanden togs det ställning till att en avregistrering inte ska få medföra skattepåföljder för den som återinförs i registret. Till denna del föreslogs det i utlåtandena bl.a. att det som dag för återinförande i registret borde antecknas den dag som motsvarar avregistreringen.

I en del utlåtanden konstaterades det att det är oklart vem som ska kunna göra en ansökan om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret med beaktande av att ansökan i enlighet med tidigare praxis har kunnat göras av styrelsen eller verkställande direktören. Uppmärksamhet fästes också vid att skyddet av en avregistrerad anmälningsskyldigs firma ännu bör utredas.

Det framfördes också kommentarer om den tidsfrist på ett år för ansökan som föreslås i utkastet. I flera utlåtanden ansågs den vara lämplig, men det föreslogs också att den skulle förkortas avsevärt liksom också att den skulle förlängas. Till den del det i propositionsutkastet föreslogs en tidsfrist på tio år för att en anmälningsskyldig som återinförts i registret inte på nytt ska återinföras i registret, ansåg flera organisationer att tidsfristen var för lång och föreslog att den skulle halveras.

Utöver de ovannämnda omständigheterna framfördes i utlåtandena ett betydande antal andra synpunkter att överväga vid den fortsatta beredningen. Med beaktande av den snäva beredningstidtabellen har man vid den fortsatta beredningen koncentrerat sig på de synpunkter som är centrala med tanke på propositionen.

Iakttagelser om det centrala innehållet i remissvaren

Bestämmelserna om förordnande om likvidation eller avregistrering ska anses vara en central tillsynsmetod för ett trovärdigt upprätthållande av registrets aktualitet. I propositionen föreslås inte att de ska slopas. Om det vore möjligt för den anmälningsskyldige att genom att betala de ekonomiska påföljderna undvika att fullgöra anmälningsskyldigheten, kunde detta leda till avsiktlig försummelse av anmälan av uppgifter. Påföljdsavgifterna är absoluta till sin nivå, och i nivån på dem eller i grunderna för hur de bestäms föreslås inga ändringar.

Så som det framgår av propositionen förväntas de påföljdsavgifter som påförs från och med 2025 inverka särskilt på sådana anmälningsskyldiga som har verksamhet och således också på hur många verksamma anmälningsskyldiga som blir föremål för avregistreringsförfarandet.

Påföljdsavgifternas faktiska verkningar kan bedömas efter det att de har börjat påföras. Ovan i avsnitt 2.4.2 har vitesförfarandets lämplighet för sådana försummelser som kan leda till likvidation eller avregistrering bedömts. Det föreslås ingen utvidgning av vitesförfarandet. Praxis i flera länder enligt vilken bolag på grund av försummelse endast kan försättas i likvidation har inte utretts närmare i samband med beredningen. Det är dock klart att likvidationsförfaranden i fråga om tusentals anmälningsskyldiga skulle medför betydande kostnader för staten.

Delgivningen av korrespondensen i anslutning till avregistreringsförfarandet har behandlats ovan i avsnitt 2.4.1.2. I fråga om detta har det ansetts att det också utan ändringar i lagstiftningen är möjligt att informera den ansvariga personen om det pågående förfarandet. I informationen kan Skatteförvaltningens uppgifter om den anmälningsskyldiges verksamhet utnyttjas. Registermyndighetens rätt att av Skatteförvaltningen få uppgifter om de anmälningsskyldigas verksamhet utvidgas till att gälla också sådana bolag på vilka lagen om bostadsaktiebolag tillämpas.

I flera utlåtanden fästes uppmärksamhet vid de skattepåföljder som en avregistrering eventuellt medför för den anmälningsskyldige. I propositionen föreslås inga ändringar i skattelagstiftningen, utan lagstiftningen ska i möjligaste mån tolkas så att följderna för den anmälningsskyldige blir så små som möjligt. I propositionen föreslås det inte heller att dagen för återinförande i registret ska antecknas så att den motsvarar dagen för avregistreringen, eftersom den de facto inte skulle stämma och handelsregistret på basis av en sådan anteckning skulle ge en felaktig bild. Däremot har i propositionens målsättningar i avsnitt 3 skrivits in ett mål om att man vid tolkningen av lagstiftningen i mån av möjlighet ska sträva efter ett slutresultat som motsvarar en situation där den anmälningsskyldige inte alls skulle ha avregistrerats. Avregistrering på grund av försummelse upplöser inte den anmälningsskyldige i bolagsrättsligt hänseende, eftersom det inte särskilt har föreskrivits om en sådan påföljd.

Till den del det har varit oklart vem som kan göra en ansökan om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret, har det till propositionen fogats en bestämmelse om att utöver vad som annanstans i lag föreskrivs om vilka som har rätt att företräda en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation eller avregistreras, får ansökan om återinförande i registret göras av en styrelseledamot, verkställande direktören eller disponenten, om inte den anmälningsskyldige också har förordnats att träda i likvidation.

Med beaktande av den snäva tidtabellen för den fortsatta beredningen har det i samband med den inte varit möjligt att utreda skyddet av firma närmare än vad som framgår av avsnitt 5.1.2. När det gäller firma är det viktigt att den anmälningsskyldige agerar snabbt när ansökan om återinförande görs, varvid risken för att förlora firman minskar.

Den tidsfrist på ett år för ansökan som föreslås i propositionen har inte ändrats. Om den anmälningsskyldige dröjer med att göra ansökan, ökar möjligheten för andra påföljder, såsom skattepåföljder. Det är väsentligt att den anmälningsskyldige trots tidsfristen gör ansökan omedelbart. Propositionen har ändrats till den del det föreslogs en tidsfrist på tio år för godkännande av en ansökan som föranleds av en ny försummelse genom att tidsfristen sänks till fem år. Propositionen har inte ändrats så att registermyndigheten enligt prövning skulle kunna avvika från tidsfristen på fem år.

Övriga iakttagelser om remissvaren

Med anledning av remissvaren har det till 28 a § i handelsregisterlagen fogats en bestämmelse till den del det är fråga om att göra en ansökan för en anmälningsskyldig i fråga om vilken

förvaltningsdomstolen har bestämt att verkställigheten av ett beslut om förordnande om likvidation eller avregistrering ska avbrytas.

I remissvaren har det fästs uppmärksamhet vid att uppgiften om avförande ur handelsregistret automatiskt borde förmedlas till Lantmäteriverket. Denna information är offentlig och myndigheterna kan sinsemellan utreda om informationsutbytet kan förbättras. Likaså kan informationsutbytet utvecklas också i fråga om besluten om återinförande i registret, om dessa inverkar på myndigheternas verksamhet. Genomförandet av informationsutbytet påverkas dock av tillgängliga resurser. Med beaktande av tillgängliga resurser är det också möjligt att utreda om det för att lättare upptäcka anmälningsskyldiga som omfattas av avregistreringsförfarandet vore möjligt att utnyttja ett tekniskt gränssnitt utöver de Excel-tabeller som används.

Rättsregistercentralen har i sitt utlåtande föreslagit att Patent- och registerstyrelsen ska ersätta centralen för kostnaderna på ca 20 000 euro för genomförandet av det tekniska gränssnittet för utbyte av information om betalningssituationen i fråga om påföljdsavgifterna. Enligt uppgift från Patent- och registerstyrelsen ersätter den Rättsregistercentralen för de nämnda kostnaderna. På basis av remissvaren har bestämmelsen om informationsutbyte strukits ur propositionen eftersom uppgifterna om betalningssituationen och huruvida ett beslut har vunnit laga kraft är offentliga.

I vissa utlåtanden ansågs det att ett pågående avregistreringsförfarande förutom av handelsregistret borde framgå också t.ex. av företags- och organisationsdatasystemet. Till denna del kan det tekniska genomförandet och eventuella behov av ändringar i lagstiftningen utredas separat från denna proposition. Dessutom är det möjligt att utreda om tjänsten Suomi.fi-meddelanden kan utnyttjas i handelsregistrets verksamhet.

På basis av remissvaren föreskrivs i övergångsbestämmelsen särskilt om förfarandet i fråga om sådana anmälningsskyldiga vars avregistreringsförfarande har avbrutits för den tid lagberedningen pågår och till den del det i fråga om en sådan anmälningsskyldig redan har gjorts en anteckning om uppmaningen i handelsregistret.

I remissvaren har det fästs uppmärksamhet vid att en revisionssammanslutning bör ha rätt att anmäla att den ska strykas ur handelsregistret, om registeruppgiften inte längre stämmer. Den i 12 § 2 mom. i handelsregisterlagen föreskrivna rätten för en i registret antecknad att göra en anmälan om sig själv är tillämplig också på en revisionssammanslutning. Till den del som det i remissvaren har fästs uppmärksamhet vid vilken inverkan en avregistrering har på de olika skedena av saneringsförfarandet, hänvisas det till vad som i propositionens målsättningar konstateras om tolkningsverkningarna av ett beslut om återinförande i registret eller en anhängig ansökan.

I propositionen har också gjorts andra förtydliganden utifrån remissvaren.

7 Specialmotivering

28 a §. *Avslutande av likvidation eller återinförande av en anmälningsskyldig i registret.* Det föreslås att det till handelsregisterlagen fogas en ny 28 a § som gäller förordnande om att likvidationen ska avslutas eller om att en avregistrerad anmälningsskyldig ska återinföras i registret på ansökan av den anmälningsskyldige. Det föreslås att bestämmelsen ska tillämpas på sådana anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avförts från handelsregistret på grund av en försummelse av anmälningsskyldigheten, men inte på anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats på andra grunder.

I 1 mom. anges de försummelser på vilka paragrafen om avslutande av likvidation eller återinförande i registret ska tillämpas. I momentet föreslås att om registermyndigheten i fråga om en anmälningsskyldig har förordnat om likvidation eller avregistrering eller om båda på grund av en försummelse av den anmälningsskyldighet som avses i 20 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om andelslag, 22 kap. 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) eller 28 § i denna lag, ska registermyndigheten efter ansökan av den anmälningsskyldige förordna att likvidationen ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret eller båda, med iakttagande av vad som föreskrivs i denna paragraf. Sådana grunder för förordnande om likvidation eller avregistrering som avses i 20 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i aktiebolagslagen är att bolaget inte har någon i registret införd behörig styrelse, att bolaget inte har någon sådan i registret införd företrädare som avses i 6 § i näringsverksamhetslagen eller att bolaget inte har anmält sina bokslutshandlingar för registrering. I lagen om andelslag finns motsvarande bestämmelser, men däremot gäller lagen om bostadsaktiebolag inte bokslutsuppgifter. I 28 § i handelsregisterlagen finns bestämmelser om förordnande om likvidation eller avregistrering på grund av försummelse av anmälan av uppgifter om förmånstagare.

Förordnandet om likvidation eller avregistreringen ska således ha grundat sig på registermyndighetens beslut, som har föregåtts av att den anmälningsskyldige inte har rättat till försummelsen av anmälningsskyldigheten. Även beslutet om avslutande av likvidationen eller om återinförande i registret fattas av registermyndigheten. Ansökan om avslutande av likvidationen eller om återinförande i registret görs av den anmälningsskyldige.

I 20 kap. 22 § 4 mom. i aktiebolagslagen anges att om likvidationsåtgärder behövs efter det att bolaget avregistrerats, ska registermyndigheten på ansökan av den vars rätt ärendet gäller försätta bolaget i likvidation. Ett sådant förordnande ska emellertid inte ges, om bolagets tillgångar inte förslår till betalning av likvidationskostnaderna eller om uppgift inte kan fås om tillgångarnas storlek och ingen aktieägare, borgenär eller annan person tar på sig ansvaret för likvidationskostnaderna. Motsvarande bestämmelser finns också i lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen föreslås att om en avregistrerad anmälningsskyldig dessutom har förordnats att träda i likvidation, ska den på ansökan kunna återinföras i registret samt i fråga om den förordnas att likvidationen ska avslutas. Också likvidationen ska i detta fall anses bero på försummelse av anmälningsskyldigheten.

Bestämmelser om företrädande av en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats finns i aktiebolagslagen, lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag. En anmälningsskyldig som har förordnats att träda i likvidation företräds av likvidatorer och en avregistrerad anmälningsskyldig av företrädare. I 1 mom. föreskrivs det dock att utöver vad som annanstans i lag föreskrivs om vilka som har rätt att företräda en anmälningsskyldig som förordnats att avregistreras, får ansökan om återinförande i registret göras av en styrelseledamot, verkställande direktören eller disponenten, om inte den anmälningsskyldige också har förordnats att träda i likvidation. En företrädare enligt associationslagstiftningen har rätt att företräda en anmälningsskyldig som avregistrerats. Av praktiska skäl, också med beaktande av att det inte annars nödvändigtvis behöver väljas någon företrädare, är det motiverat att ansökan om återinförande i registret kan göras också av en styrelseledamot, verkställande direktören eller disponenten, som enligt företags- och organisationsdatalagen skulle ha varit skyldig att anmäla de uppgifter som ledde till att den anmälningsskyldige avregistrerades. Med styrelseledamot, verkställande direktör eller disponent avses den person som i samband med återinförandet i registret antecknas i registret i denna ställning. I huvudsak är det fråga om samma personer som var införda i registret före avregistreringen, men den anmälningsskyldige ska i samband med ansökan om återinförande i registret också anmäla ändringar som gäller de ansvariga personerna för anteckning i registret.

Propositionen tar inte ställning till om organen existerar under tiden för avregistreringen. Till den del den anmälningsskyldige är i likvidation ska ansökan göras av likvidatorn.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om de förutsättningar som ska uppfyllas för att det ska kunna förordnas att likvidationen ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret. Förutsättningen för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret föreslås vara att den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som låg till grund för förordnandet om likvidation eller avregistreringen samt andra fel och brister i registeruppgifterna, att de avgifter som registermyndigheten påfört den anmälningsskyldige har betalats, att den anmälningsskyldige inte har upplösts eller dess egendom skiftats och att det för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret inte heller finns något annat hinder som följer av lagstiftningen.

En förutsättning för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret är enligt 2 mom. 1 punkten för det första att den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som låg till grund för förordnandet om likvidation eller avregistreringen, såsom anmälan av bokslutet. Därtill ska den anmälningsskyldige rätta till andra brister eller fel i registeruppgifterna. I praktiken är det i synnerhet fråga sådana brister eller fel som avses i handelsregisterlagens 24 §, som gäller avgift för försummelse av handelsregisteranmälan, men bristen kan likaså bero på en grund som anges någon annanstans i lagstiftningen. Vid prövningen av ansökan om återinförande i registret ska särskild uppmärksamhet fästas vid att den anmälningsskyldige inte har andra sådana brister i anmälningarna som senare kan leda till avregistrering. När Patent- och registerstyrelsen på begäran i registret återinför anmälningsskyldiga som på grund av försummelse av anmälan av bokslut avregistrerats före 2023, har förutsättningen varit att företaget anmäler de fastställda boksluten för de tre senast avslutade räkenskapsperioderna. I 2 mom. tas det inte ställning till tidsperspektivet när det gäller bristerna i bokslutsuppgifterna eller andra registeruppgifter, men den praxis som Patent- och registerstyrelsen tillämpat i fråga om bokslutsuppgifterna kan anses vara motiverad också vid tillämpningen av 2 mom. 1 punkten. Registeranteckningarna ska vara uppdaterade och de handlingar som anmäls för registrering ska uppfylla kraven i lagstiftningen.

För det andra är en förutsättning för godkännande av ansökan enligt 2 mom. 2 punkten att den anmälningsskyldige har betalat de lagakraftvunna avgifter som registermyndigheten påfört. Dessa avgifter kan vara handläggningsavgifter, försummelseavgifter som påförts på grund av försummelser eller förseningsavgifter, liksom även andra avgifter som påförts av registermyndigheten.

För det tredje anges i 2 mom. 3 punkten att den anmälningsskyldige som gjort ansökan inte får ha upplösts. Med stöd av aktiebolagslagen kan ett aktiebolag upplösas genom ett likvidationsförfarande. Motsvarande bestämmelser finns också i lagen om andelslag och lagen om bostadsaktiebolag. I 20 kap. 17 § i aktiebolagslagen föreskrivs om upplösning så att bolaget anses upplöst när likvidatorerna har lagt fram slutredovisningen på bolagsstämman. Likvidatorerna ska utan dröjsmål göra registeranmälan om upplösningen. Vidare föreskrivs det i samma paragraf att bolaget inte efter upplösningen kan förvärva rättigheter eller ingå förbindelser.

Ett upplöst aktiebolag förlorar i princip sin rättshandlingsförmåga men behåller sin rättsförmåga. Även om det i aktiebolagslagen föreskrivs om fortsatt likvidation eller försättande av bolaget i konkurs även i fråga om ett upplöst bolag, är det inte ändamålsenligt att ett sådant bolag fortfarande skulle kunna återinföras i registret, utan endast ett sådant bolag kan komma i fråga vars likvidationsförfarande fortfarande pågår eller i fråga om vilket likvidationsförfarandet inte ens har inletts, vilket i huvudsak är fallet i fråga om avregistrerade bolag. Det bör noteras att ett aktiebolag som på grund av en försummelse avregistrerats inte kan

upplösas annat än genom ett likvidationsförfarande. Förutsättningen för detta är att registermyndigheten på ansökan har förordnat att ett sådant bolag ska träda i likvidation.

Oberoende av om den anmälningsskyldige har upplösts, återinförs den enligt 2 mom. 3 punkten inte i registret om dess egendom har skiftats redan under likvidationen innan slutredovisningen har godkänts. Skiftet av tillgångarna gäller såväl aktieägare som andra som är berättigade till en skiftesandel. Detta motsvarar t.ex. vad som i 20 kap. 19 § i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för avslutande av ett bolags frivilliga likvidation.

Den fjärde förutsättningen är enligt 2 mom. 4 *punkten* att det för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret inte heller finns något annat än i 1—3 punkten avsett hinder som följer av lagstiftningen. Detta kan avse en grund som följer av den nationella lagstiftningen, Europeiska unionens lagstiftning eller internationella förpliktelser som är bindande för Finland och som enligt registermyndighetens uppfattning utgör ett hinder för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret. Denna grund är separat från den försummelse som ledde till förordnandet om likvidation eller avregistreringen. Om grunden utgör ett hinder för registrering av den anmälningsskyldige genom etableringsanmälan, måste den anses utgöra ett hinder också för avslutande av likvidationen eller återinförande av den anmälningsskyldige i registret. Likaså, om det kan anses att bolaget ska förordnas att träda i likvidation eller avregistreras på någon annan grund än den som avses i denna paragraf, är det inte motiverat att förordna att likvidationen ska avslutas eller att ett sådant företag ska återinföras i registret.

Ett sådant annat hinder kan hänföra sig t.ex. till den firma som den anmälningsskyldige tidigare använt. Enligt 2 § 1 mom. i firmalagen förvärfvas ensamrätt till firma genom registrering eller inarbetning av firma. När den anmälningsskyldige avförs från handelsregistret upphör registreringen av firman samtidigt. Det är således möjligt att den firma som varit i den anmälningsskyldiges bruk eller en därmed förväxlingsbar firma redan är i någon annans bruk när ansökan om återinförande i registrets anhängiggörs. Om den anmälningsskyldige inte i ansökan uppger en ersättande firma, utgör detta ett hinder för godkännande av ansökan. I denna proposition tas det inte ställning till om den anmälningsskyldige i en sådan situation kan bestrida ärendet genom en separat process på basis av inarbetning av firma.

Det föreskrivs inte särskilt om sökande av ändring i ett beslut som meddelas med anledning av en ansökan, utan till den delen ska bestämmelserna i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2023) iakttas. Vid avslag på ansökan är det inte fråga om en sådan vägran av registrering av anmälan som avses i 6 § 1 mom. i den nämnda lagen. Således tillämpas på sökande av ändring vad som i 7 § i samma lag föreskrivs om sökande av ändring i Patent- och registerstyrelsens beslut i andra ärenden och ändring söks genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Ändringssökandet har inte begränsats i fråga om beslut som meddelats med anledning av en ansökan.

En grund för avslag på ansökan med stöd av 2 mom. 4 punkten kan vara sådan i fråga om vilken besvär, om det är fråga om vägran av registrering av handelsregisteranmälan, enligt behörighetsfördelningen ska behandlas av marknadsdomstolen i stället för av Helsingfors förvaltningsdomstol. Till denna del föreslås det dock inte att besvär som gäller ansökningar ska delas upp mellan domstolarna. Enligt 43 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) kan förvaltningsdomstolen på eget initiativ begära ett utlåtande om en fråga som kräver särskild sakkunskap av någon annan myndighet än den som fattat beslutet eller av en enskild sakkunnig.

I 3 *mom.* föreslås bestämmelser om tidsfristen för ansökan. Enligt första meningen i momentet ska den ansökan som avses i 1 mom. göras inom ett år från beslutet att förordna om likvidation

eller om avregistrering. Med detta avses uttryckligen beslutsdagen, inte det tidpunkt när det nämnda beslutet vunnit laga kraft. Avsikten med detta är att ansökan ska göras inom en skälig tid efter beslutet att förordna om likvidation eller om avregistrering. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är i första hand att möjliggöra fortsatt affärsverksamhet eller annan verksamhet för den anmälningsskyldige. Om den anmälningsskyldige har verksamhet, ska det anses att denne ska förstå att reagera på förordnandet om likvidation eller avregistreringen senast kort efter beslutet, och till denna del är det inte motiverat att föreskriva om en tidsfrist på fem år som motsvarar tidsfristen för rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen.

Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, räknas tidsfristen från beslutet om avregistrering av den anmälningsskyldige. Således förlänger beslutet att förordna om likvidation inte tidsfristen på ett år.

Det som föreslås i denna proposition innebär en ändring jämfört med nuläget (jfr RP 69/2000 rd). Det är dock inte motiverat att det ansökningsförfarande som föreslås i propositionen skulle göra det möjligt att fortsätta med försummelserna så att den anmälningsskyldige alltid kan ansöka om avslutande av likvidationen eller om återinförande i registret. Avsikten är däremot att möjliggöra oförstånd eller sådan passivitet när det gäller registermyndighetens uppmaningar att rätta till försummelser av anmälningsskyldigheten som skett av någon annan mänsklig orsak. En sådan grund ska dock inte anses föreligga i fråga om upprepade försummelser. Tillåtande av upprepade återinföranden i registret skulle möjliggöra också missbruk i samband med näringsverksamhet, och förebyggande av missbruk är en del av syftet med de uppgifter och handlingar som registreras.

För att förhindra upprepade försummelser föreslås i sista meningen i 3 mom. att om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och det under de följande fem åren på nytt förordnas om likvidation eller avregistrering av den anmälningsskyldige, ska en ny ansökan inte godkännas. Om det således har gått fem år eller mindre sedan det förordnades att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige återinfördes i registret när det på nytt förordnas om likvidation eller avregistrering av den anmälningsskyldige på grund av en försummelse av anmälningsskyldigheten, ska den anmälningsskyldiges ansökan inte godkännas. I en sådan situation förutsätter fortsatt näringsverksamhet att det gamla bolaget upplöses genom likvidation och att ett nytt bolag bildas. Tidsfristen på fem år tillämpas endast på sådana anmälningsskyldiga i fråga om vilka avslutandet av likvidationen eller återinförandet i registret grundar sig på det föreslagna ansökningsförfarandet.

Bestämmelser om beräkning av tidsfrister finns i lagen om beräkning av laga tid (150/1930). Om beslutet att förordna om likvidation eller beslutet om avregistrering har fattats den 15 mars 2025, ska ansökan göras senast den 15 mars 2026. Om det efter ansökan har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret den 1 april 2025, och registermyndigheten på nytt fattar beslut om att den anmälningsskyldige ska förordnas att träda i likvidation eller avregistreras senast den 1 april 2030 på grund av en försummelse av anmälningsskyldigheten, ska den anmälningsskyldige inte återinföras i registret trots ansökan.

I 4 mom. föreskrivs för det första att registermyndigheten gör en anteckning i registret om beslutet om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret. Detta gäller också avslagsbeslut. Det som föreslås ovan om tidsfrister grundar sig uttryckligen på beslutet, inte på anteckningen i registret. Eftersom offentlighetsverkan i 9 § i handelsregisterlagen är bunden till införandet i registret, föreskrivs det särskilt om detta. I praktiken fattas beslutet och görs

anteckningen i registret samtidigt eller åtminstone mycket nära varandra. I 4 mom. föreskrivs dessutom att en offentlig stämning på bolagets borgenärer förfaller när beslutet om avslutande av likvidationen har registrerats. Likvidatorerna ska dessutom ge en sådan slutredovisning över sin verksamhet som avses i 20 kap. 16 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 16 § i lagen om andelslag eller 22 kap. 16 § i lagen om bostadsaktiebolag. Slutredovisningen ska anmälas för registrering. Både bestämmelserna om när en offentlig stämning förfaller och bestämmelserna om slutredovisning motsvarar för närvarande vad som i associationslagstiftningen föreskrivs om en sådan anmälningsskyldig som genom beslut av bolagsstämman har gått i likvidation, men i fråga om vilken bolagsstämman därefter har fattat beslut om avslutande av likvidationen och fortsatt verksamhet.

En ansökan som avses i 1 mom. gäller inte sökande av ändring i ett beslut om förordnande om likvidation eller avregistrering, och med det beslut som meddelas med anledning av ansökan tas det inte ställning till riktigheten av beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering. Den anmälningsskyldige kan således genom besvär söka ändring i registermyndighetens beslut, och registermyndigheten kan också fortfarande undanröja beslutet med stöd av 50 § i förvaltningslagen som gäller rättelse av sakfel. Att den anmälningsskyldige på ansökan återinförs i registret ska inte anses avlägsna den anmälningsskyldiges behov av rättsskydd med avseende på det ursprungliga beslutet. I 5 mom. föreskrivs det att i en situation där det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och beslutet att förordna om likvidation eller avregistrera den anmälningsskyldige därefter har upphävts genom ett lagakraftvunnet avgörande med anledning av besvär eller registermyndigheten själv har undanröjt beslutet med stöd av 50 § i förvaltningslagen, ska registermyndigheten återbetala den handläggningsavgift som tagits ut hos den anmälningsskyldige för behandlingen av ansökan, om inte beslutet ska anses ha berott på någon annan försummelse från den anmälningsskyldiges sida. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta. Om det efter beslutet med anledning av ansökan visar sig att beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering inte har varit lagenligt, är det inte motiverat att den anmälningsskyldige ska stå för den avgift som tagits ut för behandlingen av ansökan. Om beslutet emellertid har berott på någon annan försummelse från den anmälningsskyldiges sida, återbetalas avgiften inte. Ett centralt exempel på en annan försummelse är att ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag inte har anmält sin bolagsform för anteckning i handelsregistret, utan är infört i registret som ett vanligt aktiebolag. Med stöd av övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av företags- och organisationsdatalagen (567/2023) borde ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag ha anmält sin juridiska form för lagring i företags- och organisationsdatasystemet senast den 1 juni 2024 eller tidigare på uppmaning av registermyndigheten. Avregistreringen av ett sådant bolag har kunnat bero på försummelse av anmälan av bokslutsuppgifterna, trots att ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag inte har någon sådan skyldighet. För att återbetalningsförfarandet ska kunna hållas enkelt, återbetalas enbart kapitalet och ingen ränta betalas på det.

Oberoende av om handläggningsavgiften återbetalas, ska på den anmälningsskyldige inte med stöd av 5 mom. tillämpas vad som i 3 mom. föreskrivs om hur ett beslut som meddelats med anledning av en tidigare ansökan påverkar godkännandet av en ny ansökan. När det senare framkommer att den anmälningsskyldige inte har försummat sin anmälningsskyldighet, försätts den anmälningsskyldige inte i en sämre ställning jämfört med att den inte heller ursprungligen skulle ha avregistrerats eller förordnats att träda i likvidation. Detta ska tillämpas oberoende av om någon annan försummelse som dock inte utgör grund för förordnande om likvidation eller avregistrering har bidragit till beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering.

I 6 mom. föreslås att den ansökan som avses i 1 mom. ska göras inom den tidsfrist som anges i 3 mom. även om domstolen har avbrutit verkställigheten av beslutet om förordnande om

likvidation eller avregistrering. Registermyndigheten behandlar ansökan efter att avbrytandet av verkställigheten har upphört, om den inte har behandlat ansökan redan innan beslutet om avbrytande av verkställigheten fattades. Om det efter domstolens avgörande i huvudsaken inte finns behov av avslutande av likvidationen eller återinförande i registret, fattar registermyndigheten beslut om att avskriva ansökan och återbetalar handläggningsavgiften till den anmälningsskyldige. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta.

I 123 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs bl.a. att förvaltningsdomstolen under den tid ett besvärssärende är anhängigt kan förbjuda att beslutet verkställs, förordna att verkställigheten ska avbrytas eller förordna om något annat som gäller verkställigheten av beslutet. Således kan förvaltningsdomstolen förordna att verkställigheten av ett beslut om likvidation eller avregistrering ska avbrytas, varvid den anmälningsskyldige under beslutets giltighetstid inte är i likvidation eller avregistrerat. Då kan den anmälningsskyldige i princip inte ansöka om avslutande av likvidationen eller om återinförande i registret, varvid tidsfristen för inlämnande av ansökan kan löpa ut. Med stöd av 6 mom. ska ansökan dock göras inom den tidsfrist som avses i 3 mom. trots avbrytandet. Registermyndigheten behandlar dock inte ansökan innan beslutet om avbrytande har upphört antingen separat eller i samband med avgörandet av huvudsaken. Om registermyndigheten dock redan har hunnit behandla ansökan, inverkar beslutet om avbrytande inte på den. Om registermyndigheten upphäver beslutet om förordnande om likvidation eller avregistrering och det inte heller annars finns något behov av att behandla ansökan, ska registermyndigheten fatta beslut om att avskriva ansökan och återbetala handläggningsavgiften till den anmälningsskyldige. Det bör noteras att tillämpningen av 124 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden kan leda till exceptionella situationer där avskrivandet av ansökan måste bedömas från fall till fall. När förvaltningsdomstolen återförvisar ett ärende till registermyndigheten för ny behandling, ska ett nytt beslut om avregistrering i samma ärende i fråga om en anmälningsskyldig som på ansökan har återinförts i registret inte tolkas som ett hinder för godkännande av en ny ansökan trots den tidsfrist på fem år som anges i 3 mom., eftersom samma ärende uttryckligen har avgjorts på nytt hos registermyndigheten. I enlighet med vad som föreskrivs i 5 mom. betalas det inte heller någon ränta på det i 6 mom. avsedda belopp som återbetalas.

Det bör noteras att när förvaltningsdomstolen avbryter verkställigheten av ett beslut om förordnande om likvidation eller avregistrering, tillämpas på den anmälningsskyldige inte heller bestämmelserna i associationslagstiftningen om vilka som har rätt att företräda en anmälningsskyldig som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras. De som har rätt att företräda bestäms då på samma sätt som annars i fråga om en anmälningsskyldig som är registrerad i handelsregistret.

31 §. Skatteförvaltningen. Paragrafens 2 mom. gäller registermyndighetens rätt att för skötseln av de uppgifter som gäller avregistrering få uppgifter av Skatteförvaltningen om den anmälningsskyldiges verksamhet. Till 2 mom. fogas en ny hänvisning till 22 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag, varvid registermyndigheten har rätt att få uppgifter också om ett sådant bolags verksamhet på vilken lagen om bostadsaktiebolag tillämpas. Med verksamhet avses här särskilt fastigheter och byggnaderna på dem. Uppgiften om verksamheten är viktig också när man överväger hur informationen om avregistreringsförfarandet ska nå den anmälningsskyldige eller dennes ansvariga person.

36 §. Begäran om omprövning av beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut. I paragrafen stryks förvaltningslagens författningsnummer 434/2003, eftersom det nämns i 28 a § som föreslås bli fogad till handelsregisterlagen. Ändringen är endast lagteknisk.

39 §. Ikraftträdande. I 23 § finns bestämmelser om kontroll av att registeruppgifter är uppdaterade. Det är fråga om att vissa anmälningsskyldiga ska kontrollera handelsregisteruppgifterna årligen och att andra har rätt att kontrollera dem. Enligt 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i gällande 39 § tillämpas bestämmelserna i 23 § först från och med den 1 januari 2026. Det har förekommit utmaningar vid det tekniska genomförandet av 23 § som gäller kontroll av uppgifter, och enligt registermyndigheten kan genomförandet inte slutföras före ingången av 2026. Det föreslås att 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ändras så att 23 § ska tillämpas först från och med den 1 januari 2027.

8 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt, dock senast den 1 mars 2025.

Enligt förslaget ska lagen tillämpas på en anmälningsskyldig i fråga om vilken det har förordnats om likvidation eller avregistrering den 1 januari 2023 eller därefter. En anmälningsskyldig som har avregistrerats före 2023 på grund av en försummelse av anmälningsskyldigheten kan enligt registermyndighetens anvisningar begära att bli återinförd i registret inom den tidsfrist som anges i 52 § i förvaltningslagen. Detta gäller också avslutande av likvidationen i fråga om en anmälningsskyldig som förordnats att träda i likvidation på grund av försummelse. I fråga om begäranden av dessa anmälningsskyldiga tillämpar registermyndigheten fortsättningsvis den tidigare tolkningen av bestämmelsen om rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen. Tiden för framställande av begäran är fem år från beslutet. Förutom anmälningsskyldiga som avregistrerats gäller lagen sådana anmälningsskyldiga som registermyndigheten förordnat att träda i likvidation på grund av försummelse av anmälningsskyldigheten. Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, krävs för att 28 a § ska tillämpas att båda dessa åtgärder har gjorts den 1 januari 2023 eller därefter.

Enligt 28 a § 3 mom. i lagen ska ansökan göras inom ett år från beslutet att förordna om likvidation eller om avregistrering. Med beaktande av att ansökan också kan göras av en sådan anmälningsskyldig som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras före lagens ikraftträdande, räknas den tidsfrist på ett år för ansökan som avses i 28 a § 3 mom. från den dag som följer efter ikraftträdandet av lagen. Om en anmälningsskyldig som avregistrerats förordnas att träda i likvidation efter lagens ikraftträdande förlänger detta inte den tidsfrist som räknas från lagens ikraftträdande. I fråga om hur avbrytandet av verkställigheten inverkar på ansökan tillämpas vad som föreskrivs i 28 a § 6 mom., varvid avbrytandet inte förlänger den tidsfrist på ett år som räknas från lagens ikraftträdande.

Enligt 18 § finns bestämmelser om den avgift som ska betalas för handläggningen av en anmälan eller ansökan i lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992). Avgifterna fastställs i arbets- och näringsministeriets förordning om Patent- och registerstyrelsens avgiftsbelagda prestationer, som utfärdas med stöd av den lagen. Den gällande förordningen (1247/2023) gäller 2024 och följande förordning kommer att vara i kraft åren 2025–2026, men handläggningsavgiften för en ansökan enligt förslaget hinner inte beaktas när den bereds. Med beaktande av att det är fråga om en ny uppgift kan de kostnader som den medför för registermyndigheten inte i detta skede fastställas exakt. Eftersom återinförande i registret kräver utredning av att flera villkor för godkännande av ansökan uppfylls, har arbetsmängden i genomsnitt bedömts motsvara den arbetsmängd som beror på behandlingen av en etableringsanmälan. För behandling av ansökningar som blir anhängiga fram till utgången av följande avgiftsförordningsperiod den 31 december 2026 tas det således ut en avgift som motsvarar den avgift som påförs för en etableringsanmälan utan malldokument som gäller den anmälningsskyldige. För närvarande är handläggningsavgiften 370 euro. Om det dessutom i avgiftsförordningen föreskrivs om en avgift för registrering av anmälningar om ändring av firma

och registrering av bifirma ska avgiften också tillämpas i samband med behandlingen av ansökan.

Registermyndigheten har avbrutit förfarandet för avregistrering av anmälningsskyldiga den 17 september för den tid lagberedningen pågår. Registermyndigheten har dock inlett förfarandet i fråga om ca 21 500 anmälningsskyldiga redan innan lagberedningen inleddes. Till den del det redan har gjort en registeranteckning i handelsregistret om den uppmaning att rätta till försummelsen som sänts till den anmälningsskyldige, ska registermyndigheten efter ikraftträdandet av lagen före en avregistrering sända information om anteckningen till den anmälningsskyldiges ansvariga person och samtidigt reservera en skälig tid för att rätta till försummelsen. Om den ansvariga personen eller dennes kontaktuppgifter inte finns tillgängliga, sänds informationen till den anmälningsskyldige som reserveras en möjlighet att rätta till försummelsen, om den anmälningsskyldiges kontaktuppgifter finns tillgängliga. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att den ansvariga personen eller den anmälningsskyldige har tagit emot försändelsen. Syftet med informationen och möjligheten till rättelse är att den anmälningsskyldiges ansvariga person, med vilken i detta sammanhang avses den person som enligt 14 § i företags- och organisationsdatalagen är ansvarig för att en anmälan görs, ska fullgöra anmälningsskyldigheten och att den anmälningsskyldige inte ska avregistreras.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen är av betydelse med tanke på grundlagens 6 § om jämlikhet, 15 § om egendomsskydd, 18 § om näringsfrihet och 21 § om rättsskydd.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Grundlagsutskottet har konstaterat (GrUU 10/2024 rd, stycke 7) att bestämmelsen vid sidan av kravet på juridisk likabehandling uttrycker även idén om faktisk jämlikhet. Den inrymmer ett förbud mot godtycke och ett krav på enhanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetskravet är förpliktande också för lagstiftaren. Människor eller grupper av människor kan inte godtyckligt genom lag särbehandlas vare sig positivt eller negativt. Grundlagens jämlikhetsbestämmelse gäller i princip endast människor. Jämlikhetsprincipen kan dock enligt utskottet ha betydelse också vid bedömningen av lagstiftning om juridiska personer, i synnerhet när regleringen indirekt kan inverka på fysiska personers rättsliga ställning. Ju lösare denna koppling är, desto mindre blir betydelsen av denna aspekt (se t.ex. GrUU 11/2012 rd, s. 2/II, GrUU 37/2010 rd, s. 3/I).

Patent- och registerstyrelsen har inte i registret återinfört anmälningsskyldiga som avregistrerats efter den 31 december 2022, om inte beslutet har grundat sig på ett fel av registermyndigheten eller bestämmelsen om rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen annars är tillämpligt på ärendet. Bestämmelsen om rättelse av sakfel har inte längre ansetts bli tillämplig på den grunden att den anmälningsskyldige har rättat till den försummelse som ledde till avregistreringen eller förordnandet om likvidation. Tolkningen har tillämpats på samma sätt på alla anmälningsskyldiga. Före den ändring i tolkningen som gjordes vid ingången av 2023 återinförde registermyndigheten på begäran anmälningsskyldiga som gjort försummelser i registret, om försummelsen hade rättats till. Efter 2022 har registermyndigheten hänvisat anmälningsskyldiga att söka ändring hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Helsingfors förvaltningsdomstol har i sina beslut sommaren 2024 ansett att Patent- och registerstyrelsens beslut om avregistrering har varit förenliga med aktiebolagslagen. Redan tidigare har förvaltningsdomstolen konstaterat att lagstiftningen inte innehåller några bestämmelser om återinförande i registret. Patent- och registerstyrelsens förfarande motsvarar också det som konstateras i en proposition om ändring av den gamla aktiebolagslagen (RP 69/2000 rd). Enligt tillgängliga uppgifter har högsta förvaltningsdomstolen i åtminstone två fall

som Helsingfors förvaltningsdomstol avgjort sommaren 2024 och som gällt avförande från handelsregistret meddelat ett beslut där den inte har beviljat besvärstillstånd.

I propositionen föreslås bestämmelser om ett nytt förfarande för återinförande i registret som grundar sig på ansökan. Detsamma gäller också anmälningsskyldiga som undantagsvis har förordnats att träda i likvidation. Med beaktande av grundlagsutskottets konstaterande ovan om att jämlikhetsprincipen har betydelse också vid bedömningen av lagstiftning om juridiska personer, i synnerhet när regleringen indirekt kan inverka på fysiska personers rättsliga ställning, vore det problematiskt om den föreslagna regleringen inte kan tillämpas retroaktivt på anmälningsskyldiga i fråga om vilka det har förordnats om likvidation eller avregistrering under tiden för den ändrade tolkningen. En avregistrering har särskilt stor betydelse för den anmälningsskyldiges delägare, som kan vara fysiska eller juridiska personer. Således föreslås det i propositionens övergångsbestämmelse att lagen ska tillämpas på anmälningsskyldiga i fråga om vilka det har förordnats om likvidation eller avregistrering efter den 31 december 2022. De som har förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats tidigare har däremot haft och har fortfarande inom den tidsfrist som anges i 52 § förvaltningslagen möjlighet att begära att likvidationen ska avslutas eller att de ska bli återinförda i registret, och det finns inget behov av att utsträcka den föreslagna regleringen till att gälla dem. I fråga om begäranden av dessa anmälningsskyldiga tillämpar registermyndigheten fortsättningsvis den tidigare tolkningen av bestämmelsen om rättelse av sakfel i 50 § i förvaltningslagen. Således är anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras före den 1 januari 2023 beroende av bestämmelserna om rättelse av sakfel i förvaltningslagen och i detta avseende i en annan ställning än anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras den 1 januari 2023 eller därefter. Med beaktande av den tolkning som registermyndigheten iakttagit i fråga om anmälningsskyldiga som har förordnats att träda i likvidation eller avregistreras före 2023 och enligt vilken 50 § i förvaltningslagen kan tillämpas om försummelsen rättas till, ska den föreslagna regleringen inte anses äventyra det som i 6 § i grundlagen föreskrivs om jämlikhet.

Enligt grundlagens 18 § 1 mom., som gäller näringsfrihet, har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska sörja för skyddet av arbetskraften. Med uttrycket ”i enlighet med lag” i momentet hänvisas det till möjligheten att genom lag reglera och begränsa den rätt som tryggas i bestämmelsen.

I associationslagstiftningen och handelsregisterlagen finns bestämmelser om förordnande om likvidation eller avregistrering ur handelsregistret av en anmälningsskyldig på grund av försummelser som hänför sig till registret. Ett förordnande om likvidation eller en avregistrering utgör i praktiken ett hinder för fortsatt näringsverksamhet eller annan verksamhet. Underlåtenhet att rätta till en försummelse av anmälningsskyldigheten har i dessa fall ansetts vara så allvarlig att den anmälningsskyldige ska förordnas att träda i likvidation eller avregistreras.

Med avvikelse från gällande lag ska det med stöd av vad som föreslås i denna proposition dock vara möjligt för en anmälningsskyldig att ansöka om återinförande i registret eller avslutande av likvidationen. Den föreslagna regleringen ska anses ligga i gränsområdet mellan den praxis som Patent- och registerstyrelsen tillämpat fram till utgången av 2022 och förarbetena till aktiebolagslagen på så sätt att det är möjligt för en anmälningsskyldig att bli återinförd i registret, men å andra sidan har inlämnandet av sådana ansökningar begränsats samtidigt som det har föreskrivits också andra villkor för godkännandet av ansökan. Förslaget gör det möjligt att i registret återinföra sådana anmälningsskyldiga i fråga om vilka avregistreringen har grundat sig på oförstånd eller någon annan mänsklig orsak.

Propositionen ska å ena sidan anses främja rätten för fysiska personer som finns bakom de anmälningsskyldiga att skaffa sig sin försörjning genom en näring som de har valt fritt, men å andra sidan förhindra upprepade försummelser av de uppgifter som ska anmälas till handelsregistret. Transparenta, uppdaterade och tillförlitliga registeruppgifter minskar också möjligheterna till missbruk som eventuellt ligger bakom försummelserna. De föreslagna bestämmelserna ska inte anses äventyra näringsfriheten som tryggas i 18 § i grundlagen, med beaktande av det behov att främja vars och ens rätt att skaffa sig sin försörjning genom en näring som han eller hon valt fritt som ligger till grund för regleringen, men samtidigt ska de anses förhindra sådana upprepade försummelser av anmälan av registeruppgifter som leder till likvidation eller avregistrering.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Enligt 2 mom. i paragrafen ska offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag.

En anmälningsskyldig i fråga om vilken det har förordnats om likvidation eller avregistrering ska kunna ansöka om avslutande av likvidationen eller om återinförande i registret oberoende av om den anför besvär över det ursprungliga beslutet eller inte. Ansökningsförfarandet kompletterar alltså möjligheten att söka ändring i det ursprungliga beslutet. Det föreslås att det ska förordnas att likvidation avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret under de förutsättningar som anges i lagen oberoende av om det ursprungliga beslutet var lagenligt eller inte. Om det ursprungliga beslutet upphävs på grund av ändringssökande eller registermyndigheten själv undanröjer ett oriktigt beslut, ska handläggningsavgiften för ansökan återbetalas till den anmälningsskyldige, om inte beslutet ska anses bero på någon annan försumelse från den anmälningsskyldiges sida, såsom att ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag inte har anmält sin bolagsform för anteckning i registret och av denna orsak har blivit avregistrerat på grund av att det inte har anmält sitt bokslut. I ett beslut som meddelats med anledning av ansökan är det möjligt att söka ändring separat.

I 21 § i grundlagen förutsätts det att en rättvis rättegång och god förvaltning förverkligas som helhet (se RP 309/1993 rd s. 77). Att den som förordnats att träda i likvidation eller avregistrerats inte med stöd av gällande lag har möjlighet att få likvidationen att upphöra eller att bli återinförd i registret genom rättelse av försummelsen, ska inte anses strida mot 21 § i grundlagen. Den föreslagna regleringen kan dock anses främja god förvaltning med beaktande av det oförstånd eller någon annan mänsklig orsak från den anmälningsskyldiges sida som eventuellt legat till grund för förordnandet om likvidation eller avregistreringen. Eftersom det föreslagna ansökningsförfarandet ska tillämpas på anmälningsskyldiga i fråga om vilka det har förordnats om likvidation eller avregistrering från och med ingången av 2023, minskar förslaget också skillnaden mellan den praxis som tillämpades fram till utgången av 2022 och den reglering som tillämpas efter det.

De föreslagna bestämmelserna ska anses främja också egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen, eftersom ägarna bakom en anmälningsskyldig efter återinförandet i registret har möjlighet att fortsätta använda den anmälningsskyldige för att bedriva näringsverksamhet.

Lagförslaget kan enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelsregisterlagen (564/2023) 31 § 2 mom., 36 § och 39 § 3 mom., samt
fogas till lagen en ny 28 a § som följer:

28 a §

Avslutande av likvidation eller återinförande av en anmälningsskyldig i registret

Om registermyndigheten i fråga om en anmälningsskyldig har förordnat om likvidation eller avregistrering eller om bådadera på grund av en försummelse av den anmälningsskyldighet som avses i 20 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om andelslag, 22 kap. 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) eller 28 § i denna lag, ska registermyndigheten efter ansökan av den anmälningsskyldige förordna att likvidationen ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret eller bådadera, med iakttagande av vad som föreskrivs i denna paragraf. Utöver vad som annanstans i lag föreskrivs om vilka som har rätt att företräda en anmälningsskyldig som förordnats att avregistreras, får ansökan om återinförande i registret göras av en styrelseledamot, verkställande direktören eller disponenten, om inte den anmälningsskyldige också har förordnats att träda i likvidation.

Förutsättningar för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret är att

- 1) den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som låg till grund för förordnandet om likvidation eller avregistreringen samt andra fel och brister i registeruppgifterna,
- 2) de lagakraftvunna avgifter som registermyndigheten påfört den anmälningsskyldige har betalats,
- 3) den anmälningsskyldige inte har upplösts eller dess egendom skiftats,
- 4) det för avslutande av likvidationen eller återinförande av den anmälningsskyldige i registret inte heller finns något annat än i 1–3 punkten avsett hinder som följer av lagstiftningen.

Den ansökan som avses i 1 mom. ska göras inom ett år från beslutet att förordna om likvidation eller om avregistrering. Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, räknas tidsfristen från beslutet om avregistrering av den anmälningsskyldige. Om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och det under de följande fem åren på nytt förordnas om likvidation eller avregistrering av den anmälningsskyldige, ska en ny ansökan inte godkännas.

Registermyndigheten gör en anteckning i registret om beslutet om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret. En offentlig stämning på bolagets borgenärer förfaller när beslutet om avslutande av likvidationen har registrerats. Likvidatorerna ska ge en sådan slutredovisning över sin verksamhet som avses i 20 kap. 16 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 16 § i lagen om andelslag eller 22 kap. 16 § i lagen om bostadsaktiebolag.

Om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och beslutet att förordna om likvidation eller avregistrera den anmälningsskyldige därefter har upphävts genom ett lagakraftvunnet avgörande med anledning av besvär eller registermyndigheten själv har undanröjt beslutet med stöd av 50 § i förvaltningslagen

(434/2003), ska registermyndigheten återbetala den handläggningsavgift som tagits ut hos den anmälningsskyldige för behandlingen av ansökan, om inte beslutet ska anses ha berott på någon annan försummelse från den anmälningsskyldiges sida. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta. Oberoende av återbetalningen av handläggningsavgiften, tillämpas på den anmälningsskyldige inte vad som i 3 mom. föreskrivs om hur ett beslut som meddelats med anledning av en tidigare ansökan påverkar godkännandet av en ny ansökan.

Den ansökan som avses i 1 mom. ska göras inom den tidsfrist som anges i 3 mom. även om domstolen har avbrutit verkställigheten av beslutet att förordna om likvidation eller avregistrering. Registermyndigheten behandlar ansökan efter att avbrytandet av verkställigheten har upphört, om den inte har behandlat ansökan redan innan beslutet om avbrytande av verkställigheten fattades. Om det efter domstolens avgörande i huvudsaken inte finns behov av avslutande av likvidation eller återinförande i registret, fattar registermyndigheten beslut om att avskriva ansökan och återbetalar handläggningsavgiften till den anmälningsskyldige. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta.

31 §

Skatteförvaltningen

För skötseln av de uppgifter som gäller avregistrering ur handelsregistret och som anges i 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § i lagen om andelslag, 22 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag samt 28 och 29 § i denna lag har registermyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att på begäran få uppgifter av Skatteförvaltningen om huruvida ett visst företag eller en viss sammanslutning enligt Skatteförvaltningens registeruppgifter har bedrivit verksamhet.

36 §

Begäran om omprövning av beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut

Omprövning får begäras i fråga om beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

39 §

Ikraftträdande

Bestämmelserna i 23 § i denna lag tillämpas dock först från och med den 1 januari 2027 och bestämmelserna i 21 § 2 och 3 mom. samt 24–27 och 30 och 36 § från och med den 1 januari 2025 så att avgiften för försenat bokslut gäller räkenskapsperioder som avslutas i december 2024 och därefter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 28 a § tillämpas på en anmälningsskyldig i fråga om vilken det har förordnats om likvidation eller avregistrering den 1 januari 2023 eller därefter. Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, krävs för att 28 a § ska tillämpas att båda dessa åtgärder har gjorts den 1 januari 2023 eller därefter.

Om det har förordnats om likvidation eller avregistrering av en anmälningsskyldig före ikraftträdandet av denna lag, räknas den tidsfrist på ett år för ansökan som avses i 28 a § 3 mom. från den dag som följer efter ikraftträdandet av lagen. Om en anmälningsskyldig som avregistrerats förordnas att träda i likvidation efter lagens ikraftträdande förlänger detta inte denna tidsfrist. I fråga om hur avbrytandet av verkställigheten inverkar på ansökan tillämpas vad som föreskrivs i 28 a § 6 mom.

För behandlingen av en ansökan som avses i 28 a § i denna lag tas det ut en avgift som motsvarar den avgift som påförs för en etableringsanmälan utan malldokument enligt lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992), om ansökan har blivit anhängig senast den 31 december 2026. Därefter bestäms den avgift som tas ut för ansökan i enlighet med vad som föreskrivs med stöd av den lagen. Om det har bestämts att en separat avgift tas ut för registrering av firma eller bifirma, tillämpas detta också i samband med behandlingen av en ansökan som avses i 28 a §.

Om registermyndigheten har avbrutit förfarandet för avregistrering av en anmälningsskyldig den 17 september 2024 eller därefter, men före ikraftträdandet av denna lag, och det redan har gjorts en registeranteckning i handelsregistret om den uppmaning att rätta till försummelsen som sänts till den anmälningsskyldige, ska registermyndigheten före avregistreringen sända information om anteckningen till den anmälningsskyldiges ansvariga person och samtidigt reservera en skälig tid för att rätta till försummelsen. Om den ansvariga personen eller dennes kontaktuppgifter inte finns tillgängliga, sänds informationen till den anmälningsskyldige som reserveras en möjlighet att rätta till försummelsen, om den anmälningsskyldiges kontaktuppgifter finns tillgängliga. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att den ansvariga personen eller den anmälningsskyldige har tagit emot försändelsen.

Helsingfors den 21 november 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Arto Satonen

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelsregisterlagen (564/2023) 31 § 2 mom., 36 § och 39 § 3 mom., samt
fogas till lagen en ny 28 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

28 a §

Avslutande av likvidation eller återinförande av en anmälningsskyldig i registret

Om registermyndigheten i fråga om en anmälningsskyldig har förordnat om likvidation eller avregistrering eller om bådadera på grund av en försummelse av den anmälningsskyldighet som avses i 20 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § 1 mom. 1–3 punkten i lagen om andelslag, 22 kap. 4 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) eller 28 § i denna lag, ska registermyndigheten efter ansökan av den anmälningsskyldige förordna att likvidationen ska avslutas eller att den anmälningsskyldige ska återinföras i registret eller bådadera, med iakttagande av vad som föreskrivs i denna paragraf. Utöver vad som annanstans i lag föreskrivs om vilka som har rätt att företräda en anmälningsskyldig som förordnats att avregistreras, får ansökan om återinförande i registret göras av en styrelseledamot, verkställande direktören eller disponenten, om inte den anmälningsskyldige också har förordnats att träda i likvidation.

Förutsättningar för avslutande av likvidationen eller återinförande i registret är att

1) den anmälningsskyldige rättar till den försummelse som låg till grund för förordnandet om likvidation eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

avregistreringen samt andra fel och brister i registeruppgifterna,

2) de lagakraftvunna avgifter som registermyndigheten påfört den anmälningsskyldige har betalats,

3) den anmälningsskyldige inte har upplösts eller dess egendom skiftats,

4) det för avslutande av likvidationen eller återinförande av den anmälningsskyldige i registret inte heller finns något annat än i 1–3 punkten avsett hinder som följer av lagstiftningen.

Den ansökan som avses i 1 mom. ska göras inom ett år från beslutet att förordna om likvidation eller om avregistrering. Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, räknas tidsfristen från beslutet om avregistrering av den anmälningsskyldige. Om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och det under de följande fem åren på nytt förordnas om likvidation eller avregistrering av den anmälningsskyldige, ska en ny ansökan inte godkännas.

Registermyndigheten gör en anteckning i registret om beslutet om avslutande av likvidationen eller återinförande i registret. En offentlig stämning på bolagets borgenärer förfaller när beslutet om avslutande av likvidationen har registrerats. Likvidatorerna ska ge en sådan slutredovisning över sin verksamhet som avses i 20 kap. 16 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 16 § i lagen om andelslag eller 22 kap. 16 § i lagen om bostadsaktiebolag.

Om det har förordnats att likvidationen avseende den anmälningsskyldige ska avslutas eller den anmälningsskyldige har återinförts i registret efter en ansökan som avses i 1 mom., och beslutet att förordna om likvidation eller avregistrera den anmälningsskyldige därefter har upphävts genom ett lagakraftvunnet avgörande med anledning av besvär eller registermyndigheten själv har undanröjt beslutet med stöd av 50 § i förvaltningslagen (434/2003), ska registermyndigheten

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

återbetala den handläggningsavgift som tagits ut hos den anmälningsskyldige för behandlingen av ansökan, om inte beslutet ska anses ha berott på någon annan försummelse från den anmälningsskyldiges sida. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta. Oberoende av återbetalningen av handläggningsavgiften, tillämpas på den anmälningsskyldige inte vad som i 3 mom. föreskrivs om hur ett beslut som meddelats med anledning av en tidigare ansökan påverkar godkännandet av en ny ansökan.

Den ansökan som avses i 1 mom. ska göras inom den tidsfrist som anges i 3 mom. även om domstolen har avbrutit verkställigheten av beslutet att förordna om likvidation eller avregistrering.

Registermyndigheten behandlar ansökan efter att avbrytandet av verkställigheten har upphört, om den inte för behandlat ansökan redan innan beslutet om avbrytande av verkställigheten fattades. Om det efter domstolens avgörande i huvudsaken inte finns behov av avslutande av likvidation eller återinförande i registret, fattar registermyndigheten beslut om att avskriva ansökan och återbetalar handläggningsavgiften till den anmälningsskyldige. På det belopp som återbetalas betalas ingen ränta.

31 §

Skatteförvaltningen

För skötseln av de uppgifter som gäller avregistrering ur handelsregistret och som anges i 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § i lagen om andelslag samt 28 och 29 § i denna lag har registermyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att på begäran få uppgifter av Skatteförvaltningen om huruvida ett visst företag eller en viss sammanslutning enligt Skatteförvaltningens registeruppgifter har bedrivit verksamhet.

31 §

Skatteförvaltningen

För skötseln av de uppgifter som gäller avregistrering ur handelsregistret och som anges i 20 kap. 4 § i aktiebolagslagen, 23 kap. 4 § i lagen om andelslag, 22 kap. 4 § i lagen om bostadsaktiebolag samt 28 och 29 § i denna lag har registermyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att på begäran få uppgifter av Skatteförvaltningen om huruvida ett visst företag eller en viss sammanslutning enligt Skatteförvaltningens registeruppgifter har bedrivit verksamhet.

Gällande lydelse

36 §

Begäran om omprövning av beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut

Omprövning får begäras i fråga om beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

39 §

Ikraftträdande

Bestämmelserna i 23 § i denna lag tillämpas dock först från och med den 1 januari 2026 och bestämmelserna i 21 § 2 och 3 mom. samt 24–27 och 30 och 36 § från och med den 1 januari 2025 så att avgiften för försenat bokslut gäller räkenskapsperioder som avslutas i december 2024 och därefter.

Föreslagen lydelse

36 §

Begäran om omprövning av beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut

Omprövning får begäras i fråga om beslut om avgift för försummelse av handelsregisteranmälan och avgift för försenat bokslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

39 §

Ikraftträdande

Bestämmelserna i 23 § i denna lag tillämpas dock först från och med den 1 januari 2027 och bestämmelserna i 21 § 2 och 3 mom. samt 24–27 och 30 och 36 § från och med den 1 januari 2025 så att avgiften för försenat bokslut gäller räkenskapsperioder som avslutas i december 2024 och därefter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 28 a § tillämpas på en anmälningsskyldig i fråga om vilken det har förordnats om likvidation eller avregistrering den 1 januari 2023 eller därefter. Om den anmälningsskyldige utöver avregistreringen har förordnats att träda i likvidation, krävs för att 28 a § ska tillämpas att båda dessa åtgärder har gjorts den 1 januari 2023 eller därefter.

Om det har förordnats om likvidation eller avregistrering av en anmälningsskyldig före ikraftträdandet av denna lag, räknas den tidsfrist på ett år för ansökan som avses i 28 a § 3 mom. från den dag som följer efter ikraftträdandet av lagen. Om en anmälningsskyldig som avregistrerats förordnas att träda i likvidation efter lagens ikraftträdande förlänger detta inte denna tidsfrist. I fråga om hur avbrytandet av verkställigheten inverkar på ansökan tillämpas vad som föreskrivs i 28 a § 6 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

För behandlingen av en ansökan som avses i 28 a § i denna lag tas det ut en avgift som motsvarar den avgift som påförs för en etableringsanmälan utan malldokument enligt lagen om avgifter för patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992), om ansökan har blivit anhängig senast den 31 december 2026. Därefter bestäms den avgift som tas ut för ansökan i enlighet med vad som föreskrivs med stöd av den lagen. Om det har bestämts att en separat avgift tas ut för registrering av firma eller bifirma, tillämpas detta också i samband med behandlingen av en ansökan som avses i 28 a §.

Om registermyndigheten har avbrutit förfarandet för avregistrering av en anmälningsskyldig den 17 september 2024 eller därefter, men före ikraftträdandet av denna lag, och det redan har gjorts en registeranteckning i handelsregistret om den uppmaning att rätta till försummelsen som sänts till den anmälningsskyldige, ska registermyndigheten före avregistreringen sända information om anteckningen till den anmälningsskyldiges ansvariga person och samtidigt reservera en skälig tid för att rätta till försummelsen. Om den ansvariga personen eller dennes kontaktuppgifter inte finns tillgängliga, sänds informationen till den anmälningsskyldige som reserveras en möjlighet att rätta till försummelsen, om den anmälningsskyldiges kontaktuppgifter finns tillgängliga. Ärendet kan avgöras trots att det inte kan visas att den ansvariga personen eller den anmälningsskyldige har tagit emot försändelsen.
